

T.C.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANA SANAT DALI
MİKRO HEYKEL SANATÇISI
NECATİ KORKMAZ'IN ESERLERİNİN İNCELENMESİ

Şerife GEZER

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: PROF. DR. Filiz Nurhan ÖLMEZ

ISPARTA, 2017

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANASANATDALI

Bu tez 23/05/2017 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından Oy Birliği/Oy Çokluğu ile Kabul Edilmiştir.

DANIŞMAN

Prof. Dr. Filiz Nurhan ÖLMEZ

İmza:

ÜYE

Yrd. Doç. Hande KILIÇARSLAN

İmza:

ÜYE

Yrd. Doç. Dr. Mustafa GENÇ

İmza:

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Doç. Dr. Abdullah Şevki DUYMAZ
SDÜ Güzel Sanatlar Enstitü Müdürü

Bu çalışma.....tarafından desteklenmiştir.

Proje No:

T. C.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları aldığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim (.23./05./2007.)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin

Adı ve Soyadı

Şerife GEZER

İmzası

SUNUŞ

Başarılı bir geleneksel sanatlar öğrencisi olmak için, önemli sanatçıların biyografilerini inceleyip, sanatçı olma yolundaki başarılarını, tecrübelerini model almak gerekmektedir. Bu tür okumalar ve incelemeler sanat öğrencisine önemli bir katkılar sağlar. Geleneksel Türk El Sanatları dallarında sanatçıların hayatlarıyla ilgili kaynaklara ulaşmak oldukça zordur. Bu açıdan hat sanatı alanında özel bir yere sahip olan Necati KORKMAZ'ın biyografisini çalışmak oldukça önemli bir boşluğu dolduracaktır. “MİKRO HEYKEL SANATÇISI NECATİ KORKMAZ'IN ESERLERİNİN İNCELENMESİ” adlı bu çalışmada Hüsni Hat Sanatının tarihi, Gubari Hat Sanatı ve gelişimine öncü olan Gubari Hat Sanatçıları incelenerek ayrıntılı olarak bilgi verilmesi ve Necati KORKMAZ'ın hayatı ve sanat hayatı ile ilgili araştırmalar yapılması amaçlanmaktadır.

Bu konuda bana çalışma imkânı veren danışman hocam Sayın Prof. Dr. Filiz Nurhan ÖLMEZ'e, bu çalışmaya konu olan ve yaşamını, çalışmalarını bize açan önemli Mikro Sanatlar sanatçılarımızdan Sayın Necati KORKMAZ'a, fotoğraf ve video çekiminde benden yardımını esirgemeyen eşim Sayın Hasan GEZER'e ve manevi destek vererek bana yardımcı olan aileme teşekkür ederim

ÖZET
MİKRO HEYKEL SANATÇISI
NECATİ KORKMAZ'IN ESERLERİNİN İNCELENMESİ

ŞERİFE GEZER

**Süleyman Demirel Üniversitesi,
Güzel Sanatlar Enstitüsü Geleneksel El Sanatları Ana Sanat Dalı, Yüksek
Lisans Tezi**

Yıl : 2017 Sayfa: 107

Danışman : Filiz Nurhan ÖLMEZ

Bu çalışmada 21. yüzyılda tanımlanan mikro heykel ve Gubari hat sanatının Türkiye deki tek temsilcisi Necati KORKMAZ'ın sanat hayatı ve eserlerinin incelenmesi ve tanıtılması amaçlanmıştır. Mikro heykel ilk kez Ukraynalı bir sanatçı tarafından ortaya atılmıştır. Mikro heykeller büyük ölçekli mikroskoplar altında gerçeğinin birebir aynı mikro boyuttaki heykelciklerdir. Gubari hat ise Osmanlı İmparatorluğu zamanında birkaç sanatçı tarafından yazılmış ama günümüze kadar unutulup gitmiş bir yazı türüdür. ‘‘Gubari’’ kelimesi gözle zor seçilebilecek küçüklükteki, toz gibi minik yazı demektir. Gubari hattın çıkış kaynağı hakkında çeşitli söylenceler olsa da yazılı kaynak pek azdır. Bu yazının *kalemül cenah* yani *kanat yazısı* olarak adlandırıldığı bilgisine rastlanmaktadır. Çıkış kaynağının posta güvercinlerinin ayağına takılan haber kâğıtlarının üzerine yazılan çok küçük yazılar olduğu söylenir. Necati Korkmaz mikro heykel ve Gubari hat sanatlarında ülkemizde alanın bilinen tek sanatçısı olarak kabul edebiliriz. Necati KORKMAZ yaptığı çalışmalar ve eserlerle kendini ön plana çıkarmayı başarmıştır. Sanatçı, yeteneği ve tecrübeleriyle ilerlemiş Gubari hat sanatı ve mikro heykeller alanlarında yerini almıştır. Bu çalışmada, Necati KORKMAZ'ın Gubari hat sanatındaki yeri ve önemi açıklanmış, yaptığı çalışmalar ile eser verdiği sanat alanına katkıları irdelenmiştir. İlk olarak hüsn'i hat sanatının tarihsel gelişimi ve bu gelişmeyle birlikte Türk hat sanatına olan etkileri, Gubari hat sanatının öncüleri ve bu sanata katkısı olan alanın öncü sanatçıları hakkında bilgi verilmiştir. İkinci olarak Necati KORKMAZ'ın yaşam öyküsü, sanata başlama öyküsü ve eserleri aktarılmıştır. Günümüz gubari hat sanatçısı olan Necati KORKMAZ, derin tecrübesi ile akla gelen ilk ve tek sanatçılardandır. Sanat yaşamındaki detaylar sayfalara sığmayacak kadar çok olan sanatçı ulusal ve uluslararası alanda edindiği bilgi ve tecrübeleri ile gubari hat

sanatına, mikro heykel ve Sufi kültürüne ait sanatsal eşyaların yapımına ve bu alanda eğitim gören genç sanatçı adaylarına katkı sağlayan sanatçılardan olmuştur. Bu çalışmada Necati KORKMAZ'ın hayat hikâyesi ve sanatçı kişiliğinden yola çıkılarak, Gubari hat ve mikro heykel sanatıyla uğraşacak ve kendilerine bu sanatı meslek olarak seçecek olan genç sanatçılara ilham olabilecek önemli bilgilere yer verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Necati Korkmaz, Gubari Hat, Mikro Heykel Sanatı ve Sufi Kültür Eşyaları

ABSTRACT
MICRO SCULPTURE ARTIST NECATİ KORKMAZ'S WORKS OF ART

ŞERİFE GEZER

**Süleyman Demirel University,
Institute of Fine Arts Traditional Handicrafts Master Art, Master Thesis**

Year: 2017 Page: 107

Supervisor: Filiz Nurhan ÖLMEZ

In this study, it is aimed to examine and introduce art life and works of Necati KORKMAZ, the only representative in Turkey of micro sculpture and Gubari calligraphy in the 21st century. The micro sculpture was first introduced by a Ukrainian artist. The micro sculptures are sculptures of the same micro dimension under the microscope of large scale. Gubari hat is a type of writing written by a few artists during the Ottoman Empire, but is gone day by day. "Gubari" is a tiny, dusty little font that can be hardly picked up by the eye. There are various literal words about the exit line of Gubari line, but there are few written sources. It is known that this article is called as an ink fountain or wing writing. It is said that the originals are very small writings on the newspapers attached to the feet of the mail pigeons. Necati Korkmaz can be regarded as the only known artist in the field in micro sculpture and Gubari calligraphy arts. Necati KORKMAZ has started to work on his works and works. The artist has taken part in Gubari calligraphy and micro sculpture fields advanced by his talents and experiences. In this work, Necati KORKMAZ explains the place and importance of Gubari calligraphy art and explains its contribution to the field of art that he has worked with his works. First of all, the historical development of Hüsn's calligraphy and its developments, the effects on Turkish calligraphy, the pioneers of Gubari calligraphy and the leading artists of this area contributed to the calligraphy. Secondly, life story of Necati KORKMAZ, the story of the beginning of art and his works are given.

Necati KORKMAZ, the contemporary calligrapher, is the first and only artist to come to mind with its deep experience. The artist has been involved in making artistic goods belonging to the line art, micro sculpture and Sufi culture, and to the

young artist candidates who are studying in this field, with the knowledge and experience of the national and international scene. In this work, important information is given about Necati KORKMAZ's life story and artist personality, which will inspire Gubari line and micro sculpture art and inspire young artists who will choose this art as a profession.

Key words: Necati Korkmaz, Gubari calligraphy, Micro Sculpture and Sufi Culture

ADAMA

Çalışmamı, beni akademik araştırmalarım için üniversiteye ve kütüphanelere götürüp getiren, en yoğun anlarında bile çocuklarıma bakan sevgili Annem ve Babam'a.

Gözlerini üniversite bahçelerinde açan kıymetli kızım Reyyan ve evimin neşesi oğlum Hamza'ya adıyorum.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
ADAMA	vii
İÇİNDEKİLER	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
1. GİRİŞ	1
2. KAVRAMSAL TEMELLER	3
2.1. HAT SANATI VE GUBARİ HAT	4
2.1.1. Mehmet Nuri Sivas	9
2.1.2. Hattat Seyyid Kasım Gubari	10
2.2. MİKRO HEYKEL SANATI	13
3. KAYNAK ÖZETLERİ	15
4. MATERYAL VE YÖNTEM	16
4.1. Materyal	16
4.2. Yöntem	16
5. BULGULAR VE TARTIŞMA	16
5.1. NECATİ KORKMAZ'IN YAŞAM ÖYKÜSÜ	16
5.1.1. Necati KORKMAZ'ın Uğraştığı Sanatlar	19
5.1.2. Necati KORKMAZ'ın Mikro Heykel Sanatı ve Özellikleri.....	22
5.1.3. Necati KORKMAZ'ın Mercimek Tanesi Üzerine Çalışmaları	31
5.1.4. Necati KORKMAZ'ın Gubari Hat Çalışmaları	43
5.1.5. Necati KORKMAZ'ın Sufi Kültürü Eşyaları	51
5.1.5.1. Mütteka	51
5.1.5.2. Muin	53
5.1.5.3. Teber	53
5.1.5.4. Nefir	54
5.1.5.5. Mengüç	55
5.1.5.6. Gayret kemeri	55
5.1.5.7. Şiş	56

5.1.5.8. Pazarıcı Maşası	56
5.1.5.9. Ali Sofrası	57
5.1.5.10. Sebbure Tahtası	58
5.1.5.11. Şeşpare	58
5.1.5.12. Cilbent	58
5.1.5.13. Zerdeste	59
5.2. NECATİ KORKMAZ'IN ÖNE ÇIKAN YAPITLARI	64
6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	86
KAYNAKÇA	88
ÖZGEÇMİŞ	92

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 1: Mehmet Nuri Sivasi (Kelem Güzeli)	9
Şekil 2: Sultanahmet Camii giriş kapısının solunda bulunan kitabe (Kelem Güzeli)	10
Şekil 3: Sultanahmet Camii giriş kapısının sağında bulunan kitabe (Kalem Güzeli)	11
Şekil 4: Kasım Gubari'ye ait Amentü Duası (Kalem Güzeli)	12
Şekil 5: Necati KORKMAZ, (Necati KORKMAZ Arşivi)	15
Şekil 6: Necati KORKMAZ atölyesinde çalışırken, Necati KORKMAZ Arşivi)	16
Şekil 7: Mütteka örneği (Necati KORKMAZ Arşivi)	17
Şekil 8: Mercimek tanesi üzerine hat çalışması (Necati KORKMAZ Arşivi)	18
Şekil 9: İğne deliğinde sema ayini. (Necati KORKMAZ Arşivi)	19
Şekil 10: Toplu iğne başında Boks Ringi, (Necati KORKMAZ Arşivi)	21
Şekil 11: Saç telinde yürüyen cambaz (Necati KORKMAZ Arşivi)	22
Şekil 12: Kalem ucunda İstanbul silueti (Necati KORKMAZ Arşivi)	23
Resim 13: Toplu iğne başındaki minik orman karıncasının kolundaki savaştı (Necati KORKMAZ Arşivi)	24
Şekil 14: Toplu iğne başına yuva yapmış kuş ve yumurtası (Necati KORKMAZ Arşivi)	25
Şekil 15: Gerçek bir pire kullanılarak yapılmış Ringo Star (Necati KORKMAZ Arşivi)	26
Şekil 16: Dikiş iğnesinde İstanbul silueti ve tüneldeki tramvay (Necati KORKMAZ Arşivi)	27
Şekil 17: Gerçek örümcek ile Koloni Savaşçısı (Necati KORKMAZ Arşivi)	28
Şekil 18: Necati KORKMAZ atölyesinde mercimek tanesi üzerinde çalışırken.(Necati KORKMAZ Arşivi)	29
Şekil 19: Necati KORKMAZ Mercimek tanesi üzerine çalışırken (Necati KORKMAZ Arşivi)	30
Şekil 20: Mercimek tanesinde kızlar minyatür (Necati KORKMAZ Arşivi)	31
Şekil 21: Mercimek tanesi üzerinde Saltanat kayığı Minyatürü (Necati KORKMAZ Arşivi)	32
Şekil 22: Mercimek Tanesi Üzerinde savoraski taşlar ve Atlı Savaşçı (Necati KORKMAZ Arşivi)	33

Şekil 23: Gümüş kaplama Vav Harfi (Necati KORKMAZ Arşivi)	34
Şekil 24: Mercimek Tanesi Üzerine Gubari “Hiç” yazılı kolye (Necati KORKMAZ Arşivi)	35
Şekil 25: Mercimek Tanesi Üzerine yapılmış Karanfil Motifli kolye (Necati KORKMAZ Arşivi)	36
Şekil 26: Gubari Hat ile yazılmış Kuran’ı Kerim (Necati KORKMAZ Arşivi)	37
Şekil 27: Yarım Mercimek tanesi üzerine Gubari Hat, Necati KORKMAZ (Şerife Gezer, Ağustos 2015)	38
Şekil 28: Mercimek tanesi üzerine Allah lafzı (Necati KORKMAZ Arşivi)	39
Şekil 29: Mercimek Tanesi üzerine yazılmış “Hiç” kelimesi (Necati KORKMAZ Arşivi)	40
Şekil 30: Mercimek Tanesi üzerinde Gubari Alayke Avnullah (Allah’ın Yardımı Üzerine Olsun) yazısı (Necati KORKMAZ Arşivi)	41
Şekil 31: Mikroskop altında eserleri incelerken (Gezer, Ağustos 2015)	42
Şekil 32: Mercimek Tanesi üzerine Gubarı yazı çıplak gözle görülen hali (Şerife Gezer, 2015)	42
Şekil 33: Mütteka ve kullanım şekli (Necati KORKMAZ Arşivi)	43
Şekil 34: Gubari Hatlı Mütteka (Necati KORKMAZ Arşivi)	44
Şekil 35: Muin Örneği (Necati KORKMAZ Arşivi)	45
Şekil 36: Teber Örneği (Necati KORKMAZ Arşivi)	45
Şekil 37: Teber Balta Kısmı (Necati KORKMAZ Arşivi)	46
Şekil 38: Nefir (Necati KORKMAZ Arşivi)	46
Şekil 39: Mengüç (Necati KORKMAZ Arşivi)	47
Şekil 40: Gayret Kemer (Necati KORKMAZ Arşivi)	47
Şekil 41: Şiş (Necati KORKMAZ Arşivi)	48
Şekil 42: Pazarcı Maşası (Necati KORKMAZ Arşivi)	49
Şekil 43: Ali Sofrası Kapalı Hali (Necati KORKMAZ Arşivi)	49
Şekil 44: Ali Sofrası Açık Hali (Necati KORKMAZ Arşivi)	50
Şekil 45: Şeşpare (Necati KORKMAZ Arşivi)	51
Şekil 46: Zerdeste (Necati KORKMAZ Arşivi)	51
Şekil 47: Mercimek Tanesi Üzerine Minyatür (Necati KORKMAZ Arşivi)	52
Şekil 48: Mercimek Tanesi Üzerinde Atlı Süvari (Necati KORKMAZ Arşivi)	66

Şekil 49: Mercimek Tanesi Üzerinde Kuşlar Minyatürü (Necati KORKMAZ Arşivi)	67
Şekil 50: Mercimek Tanesi Üzerinde Mevlana Minyatürü (Necati KORKMAZ Arşivi)	68
Şekil 51: Mercimek Tanesi Üzerinde Atlı Asker (Necati KORKMAZ Arşivi)	69
Şekil 52: Mercimek Tanesi Üzerinde Dağ Keçisi Minyatürü (Necati KORKMAZ Arşivi)	70
Şekil 53: Çınar Yaprağına Yapıştırılmış Mercimek Tanesi Üzerinde Gubari Beyit (Necati KORKMAZ Arşivi)	71
Şekil 54: Mercimek Tanesi Üzerinde Gubari Hat (Necati KORKMAZ Arşivi)	72
Şekil 55: Mercimek Tanesi Üzerinde Gubari Hat (Necati KORKMAZ Arşivi)	73
Şekil 56: Mercimek Tanesi Üzerinde Gubari Hat, Aleyke Avnullah (Necat KORKMAZ Arşivi)	74
Şekil 57: Mercimek Tanesi Üzerine Gubari Hat'lı Kolye (Necati KORKMAZ Arşivi)	75
Şekil 58: Yarım Bakla Tanesi Üzerinde Esmâ-ül Hüsna (Necati KORKMAZ Arşivi)	76
Şekil 59: Hat Levha Üzerine Yapıştırılmış Gubari Hatlı Mercimek Tanesi (Necati KORKMAZ Arşivi)	77
Şekil 60: Mercimek Tanesi Üzerinde Semazen (Necati KORKMAZ Arşivi)	78
Şekil 61: Mercimek Tanesi Üzerinde Semazen, Kolye (Necati KORKMAZ Arşivi)	78
Şekil 62: Mercimek Tanesi Üzerinde “ Vav ” (Necati KORKMAZ Arşivi)	79
Şekil 63: Mercimek Tanesi Üzerinde Minyatür (Necati KORKMAZ Arşivi)	79
Şekil 64: Mercimek Tanesi Üzerinde Kuşlar Minyatürü (Necati KORKMAZ Arşivi)	80
Şekil 65: Mercimek Tanesi Üzerinde Turna Kuşları Minyatürü (Necati KORKMAZ Arşivi)	80
Şekil 66: Mercimek Taneleri İle Süslenmiş “Sakal Tarağı” (Necati KORKMAZ Arşivi)	81
Şekil 67: Okuma Çubukları (Necati KORKMAZ Arşivi)	81
Şekil 68: Keçeden Yapılmış Ney Kılıfı (Necati KORKMAZ Arşivi)	82
Şekil 69: Kaşağı (Necati KORKMAZ Arşivi)	82

Şekil 70: Mikro Heykel, Salıncakta Sallanan Çocuk (Necati KORKMAZ Arşivi)	83
Şekil 71: Yaprak Bitlerinin Nükleer Karşıtı Mitingi, Mikro Heykel, (Necati KORKMAZ Arşivi)	84
Şekil 72: Kehribar Tespah (Necati KORKMAZ Arşivi)	85
Şekil 73: Kalem Ucunda Kızılderili (Necati KORKMAZ Arşivi)	85
Şekil 74: Topluğne Başında İncir Çekirdeği Üzerinde Deve Ve Hurma Ağacı (Necati KORKMAZ Arşivi)	86
Şekil 75: Gerçek Bir Böcek İle Yapılmış ‘’ Haberci Böcek’’ (Necati KORKMAZ Arşivi)	86

1.GİRİŞ

Hızla değişen ve gelişen toplumun ihtiyaçlarının ve beğenilerinin sanata ve sanatçıya yansması sonucunda yeni arayışlar ortaya çıkmıştır. Sanatçılar, eserlerini yaratırken ilk içsel dürtülerinden yola çıkarak en olmazı yaratımın büyüyle mikro boyutta eserler üretmişlerdir. Gubari Hat ve Mikro Heykel sanatçısı olan Necati KORKMAZ malzeme de sınır tanımayan, biçimden çok deneyime, mekân ve zaman kavramlarına öncelik veren disiplinlerarası özellikler taşıyan sanatsal bir anlatış biçiminin ülkemizdeki öncüsüdür.

Son yıllarda Mikro Heykel sanatının konumu değişerek çağdaş görsel kültür içinde belli başlı sanat akımlarından biri haline gelmiştir. Necati KORKMAZ, sanat formunu yeni baştan tanımlayan ve başka sanatçıları da etkileyerek, sınırları tanımayan imgelem ve anlatı oluşturma modellerine karşı yeni formlar üretmiştir. Mikro boyutuyla, sanat içinde, bir temsil olarak yerini almış; sanat eserlerini üretmiştir. Sufi kültürünün belli başlı eserlerini yeniden canlandırmaya başlamışlardır. Her daim yeni arayışlar içerisinde, deneyimini ve bu yolla ortaya konan eserlerini üretmiştir.

Necati KORKMAZ uğraştığı sanatlarla sabit sınırları kabullenmemesiyle tanımlanan bir sanatçı olmuştur. Dünyadaki sayılı mikro heykel sanatçılarından olan ve böylece bu alanda, Geleneksel Türk Hat Sanatı ile de eserler üretip görselliğin ötesinde unutulmuş sanatlarımızı da canlandırarak yeni bir akım açmıştır. Sanatın her dalını ifade aracı olarak kullanması, malzeme kullanımındaki sınırsızlığı, Mikro heykel ve Gubari Hat sanatlarında tescillenmiş bir başarıyı ortaya çıkarmıştır.

Osmanlıca hat yazmalarının *Sülüs*, *Sülüs Kırması*, *Muhakkak*, *Reyhani*, *İnce Reyhani*, *Tevki (İcaze)*, *Nesih*, *İnce Nesih*, *Nesih Kırması*, *Divani*, *Celi Divani*, *İnce Divani*, *Divani Kırması*, *Talik*, *İnce Talik*, *Talik Kırması*, *Rik'a*, *Rik'a Kırması*, *Siyakat* gibi çeşitleri vardır. Bunların bazıları arşiv yazıları, günlük ihtiyaç yazıları gibi amaçlarla kullanılmış, süratin esas alındığı ve hızlı yazma kaygısından dolayı estetik değeri olmayan yazılar olup bazıları da estetik göz önüne alınarak yazılmış sanat eserleridir. Bu sanata “Hüsnü hat” yani güzel yazı sanatı denilmektedir. Her yazı türünün kendine ait özellikleri vardır. Harflerin yazılış biçimleri, yuvarlaklıkları veya keskinlikleri ve harflerin büyüklükleri yani kalem kalınlığı gibi değişik ayırt

edici özellikleri bulunmaktadır. Yazıların kalem kalınlığı normalden büyük olursa bu yazıya "celi" yazı denir ve büyüklük sınırı yoktur. Celi Arapçada *iri* anlamına gelmektedir. Bir yazının normal kaleminden ince yazılmışına ise *ince yazı* denir. Hangi yazı türüne aitse o yazının adı ince kelimesi ile beraber kullanılır. *İnce divani* deyimi buna örnek olarak verilebilir. İnce divaninin daha incesine "kırma", bunun daha incesine "hurda" ve hurdaların daha da küçüğüne *toz gibi* anlamına gelen *gubari yazı* denilmektedir. Hurda, Farsçadaki küçük anlamındaki "horde" kelimesinden türemiş olup "gubari" *toz* gibi anlamındadır.

Hattı gubari gözle zor seçilebilecek küçüklükteki, *toz* gibi minik yazı anlamına gelmektedir. Bu yazı tekniğiyle günümüze ulaşmış eserlerin bazıları; tekke işi olduğu düşünülen çok küçük el yazması Kuran'lar, küçük objelerin (pirinç tanesi) üzerine yazılmış ayetler, ya da normal büyüklükte yazılmış bir hat çalışmasındaki harflerin tamamının çıplak gözle zor seçilebilen *gubari* yazılarla doldurulduğu eserlerdir. Hatt-ı *gubari* sanatının tarihte bilinen en önemli ustaları *Mehmet Nuri SİVASİ* ve Abdurrahman GUBARİ'dir. Günümüzde ise bu sanatın öncüsü Necati KORKMAZ'dır. Ülkemizde mikro heykel sanatının neredeyse tek temsilcisi olan KORKMAZ'ın eserlerinde *Gubari* hat yazmaları oldukça önemlidir.

Günümüzde dünyadaki üç mikro heykeltıraştan biri olan Necati KORKMAZ'ın mikro heykel çalışmaları ve sanat yaşamındaki yeri bu tezin konusunu oluşturmaktadır. Bu tez ile Necati KORKMAZ'ın eserleri incelenmiş olup çok yönlü bir sanatçı olan Necati KORKMAZ'ın çalışmalarını derleyip mikro heykel sanatı literatürüne katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

2.KAVRAMSAL TEMELLER

2.1. HAT SANATI VE GUBARİ YAZI

Hat sanatı, İslam estetiğinin zirve noktasını oluşturan, tabiatta alınacak örneği bulunmayan ve sonradan ortaya çıkan sanat akımlarından etkilenmeden olanca asaleti, vakarı ile yaşayan ve yaşamakta olan bir sanattır.

Sözlük anlamı “yazı yazmak, işaret koymak” gibi manalara gelir. Arap harfleri ile güzel yazı yazmak sanatı olarak da tanımlanabilecek olan Hüsn-i Hattın, İslam kaynaklarındaki en özlü tarifi konunun uzmanlarınca “Hat, cismanî aletlerle meydana getirilen ruhanî bir hendesedir” cümlesiyle yapılmıştır (Derman, 1997:427). İslamiyet’te yalnızca düşünceleri anlatmaya yarayan bir araç olmakla kalmayan vakar, azamet, incelik, sadelik, yalnızlık, haşinlik gibi insanî duyguları ifade ve tasvir eden özelliği dolayısıyla yazı sanatı, yukarıda yapılan tarife uygun bir estetik anlayış çerçevesinde asırlardır geliştirilerek devam ettirilmiştir. Şekil itibariyle temeli Arap harflerine dayanan bu sanat, Kur’an-ı Kerim’in ve hadislerin yazıyı öğrenmeyi teşvik etmesinin yanı sıra dünyanın hiçbir alfabesinde görülmeyen çizgisel bir kıvraklığa sahip olan Arap harflerinin kelimenin başında, ortasında ve sonunda farklı şekillerde yazılabilme imkânına sahip olması nedeniyle estetik boyutta gelişerek İslam sanatı hüviyetini kazanmıştır (Tüfekçioğlu, 1999:269). İslam yazısının gelişmesinde ve Türk- İslam Medeniyeti’nin sembolü haline gelmesinde İslam devletlerinde âlim ve sanatkârı korumanın ve desteklemenin devlet geleneği haline gelmesinin katkısı oldukça büyüktür. Bu gelenek doğrultusunda halifeler, sultanlar, vezirler ve zenginler vakıflar kurarak geleceğe ışık tutacak kalıcı abidevi eserlerin yaratılmasında öncülük etmiş, çevrelerinde yüksek seviyede sanat muhitleri oluşturmuşlardır (Serin, 1998:22). Arap alfabesinin bünyesinde taşıdığı estetik imkânlar ve devlet büyüklerinin desteklerinin yanı sıra hat sanatının gelişmesinde bir diğer etken de sanatkârların kişisel gayretleri ve daima yenilik arama çabaları doğrultusunda güzele ulaşma hedefleri olmuştur (Tüfekçioğlu, 1998:269).

Sözlükte “yazmak, çizmek, kazmak, alamet koymak” anlamlarındaki Arapça *hatt* mastarından türeyen hat kelimesi, terim itibariyle “Arap yazısını estetik ölçülere bağlı kalarak güzel bir şekilde yazma sanatı” anlamında kullanılmıştır (Derman, 1982:427).

Arap yazısı, İslam dininin benimsenmesiyle birlikte estetik ve derunî bir boyut kazanarak kısa zamanda İslam ümmetinin bir değeri olarak “İslam Yazısı” adını almıştır. Daima güzele ulaşma gayretinin sonucu olarak hat sanatı, kâmiş kalemi ve is mürekkebinin iş birliği ile insan elinin meydana getirdiği çizgisel bir saltanat haline dönüşmüştür. İslam yazısındaki bu sanatsal estetiğin kaynağını ortaya koyma açısından Hz. Ali’nin şu sözü aktarılmaya değerdir. “Yazı üstadın öğretisinde (meşk) gizlidir, çok yazmakla kıvam bulur; İslam dini üzere olmakla devam eder” (Alparslan, 1993:445-446).

Arap harflerinin şekillendirilmesiyle ortaya konulan hat sanatının doğuşunda ve gelişip yayılmasında şüphesiz İslam’ın etkisi büyüktür. Gerek Kur’an ayetlerinin gerekse hadislerin yazıya teşvikinin yanı sıra Kur’an’ın ve hadislerin yazıyla tespiti, çoğaltılması ve yayılması insanları yazıya yöneltmiş ve İslam yazı sanatına duyulan saygı ve rağbeti arttırmıştır. Ayrıca, İslam dininin putperestlikle karışmaktan ve inananları puta tapmaktan uzaklaştırmak için koyduğu suret yasağının da İslam sanatı bünyesinde bir tür resim sanatı görevini üstlenen hat sanatının gelişmesinde etkisi büyük olmuştur (Acar, 1999:19).

Sözlük anlamı “yazı yazmak, işaret koymak” gibi manalara gelir. Arap harfleri ile güzel yazı yazmak sanatı olarak da tanımlanabilecek olan Hüsni Hattın, İslam kaynaklarındaki en özlü tarifi konunun uzmanlarınca “Hat, cismanî aletlerle meydana getirilen ruhanî bir hendesedir” cümlesiyle yapılmıştır (Derman, 1997:427).

İslamiyet’te yalnızca düşünceleri anlatmaya yarayan bir araç olmakla kalmayan vakar, azamet, incelik, sadelik, yalnızlık, haşinlik gibi insanî duyguları ifade ve tasvir eden özelliği dolayısıyla yazı sanatı, yukarıda yapılan tarife uygun bir estetik anlayış çerçevesinde asırlardır geliştirilerek devam ettirilmiştir (Tüfekçioğlu, 1999:296).

Bu gelenek doğrultusunda halifeler, sultanlar, vezirler ve zenginler vakıflar kurarak geleceğe ışık tutacak kalıcı abidevi eserlerin yaratılmasında öncülük etmiş, çevrelerinde yüksek seviyede sanat muhitleri oluşturmuşlardır (Derman, 1999:17-25). Arap alfabesinin bünyesinde taşıdığı estetik imkânlar ve devlet büyüklerinin desteklerinin yanı sıra hat sanatının gelişmesinde bir diğer etken de sanatkârların

kişisel gayretleri ve daima yenilik arama çabaları doğrultusunda güzele ulaşma hedefleri olmuştur (Tüfekçioğlu, 1999:269-278).

İslam dünyasında hat sanatında ilk olarak İbn-i Mukle (ö.328/940) daha sonra İbn-i Bevvab (ö.413/1022) adları ile bilinen sanatçılar tarafından yazı, güzel yazılma tekniğiyle ele alınmıştır. Amasyalı bir Türk olan ve Musta'sım zamanında Abbasilerin başkenti Bağdat'ta yaşayan Yakut el-Musta'sım'î (ö. 698/1298) Aklam-ı Sitte denilen Sülüs, Nesih, Reyhanî, Muhakkak, Tevkî ve Rikâ' adlarıyla bilinen hat çeşitlerini belli esaslara bağlayarak, hat sanatının yazılış kaidelerini tespit etmiştir. Onun ortaya koyduğu hat sanatındaki anlayış kendisinden sonra talebeleri tarafından İslam dünyasına yayılmıştır (Yeni Türk Ansiklopedisi; 1230-1231).

İki yüzyıl sonra, yine Amasyalı olan Şeyh Hamdullah (ö.926/1520), Yakut'un yazılarını yeniden ele alarak, hat sanatında yeni bir çığır açmıştır. Böylece Yakut üslûbu devrini tamamlamış ve İstanbul'a taşınan hat sanatında Şeyh Mektebi hâkim olmuştur. Kendisinden sonra gelen hattatları tesiri altına almış olan Şeyh Üslûbu, Türk Hat Sanatı Tarihi'nde 150 yılı aşan bir süre etkisini hissettirmiştir. XVII. yüzyılın ikinci yarısında yetişen Hafız Osman (ö.1110/1698) ise Şeyh Hamdullah'ın yazılarını yeni bir süzgeçten geçirerek, kendi zevk anlayışını ve sanat gücünü katarak yeni bir üslûp ortaya koymuştur. Böylece hat tarihinde Şeyh Üslubu yerini Hafız Osman Üslubuna bırakmıştır. Hafız Osman'dan bir asır sonra gelen İsmail Zühdü (ö.1221/1806) ve kardeşi Mustafa Rakım (ö.1241/1826) ise Hafız Osman'ın yazılarından ilham alarak kendi şivelerini ortaya koymuşlardır. Özellikle Mustafa Rakım Sülüs, Nesih yazılarında olduğu gibi Celî Sülüste de gerek harf gerekse istif mükemmeliyetiyle bütün hat üstatlarının zirvesine çıkmıştır (Derman, 2003:429-430).

Bütün İslam âleminde yazıyı en güzel yazan, işleyen ve ayrı bir tavır vererek çeşitli mektepler halinde kemale eriştirenler Osmanlı Türkleri olmuşlardır. Hat sanatı, Osmanlılarda XVI. yüzyıldan itibaren yabancı tesirlerden kurtularak esaslı bir mektep halini almak suretiyle Türk sanatı hüviyetini kazanmıştır (Rado, 1982:61). XVI. yüzyıl Osmanlı Devleti'nin parlak devridir. Osmanlı coğrafyasında ve özellikle merkezi olan İstanbul'da bütün sanat kolları gelişmiş ve en olgun eserlerini vermişlerdir. İstanbul Türkler tarafından fethedildikten sonra diğer sanat dalları

yanında hat sanatının da merkezi olmuş ve bu sanat, yüzyıllarca İstanbul'dan sesini duyurmuştur (Rado, 1982:83).

İstanbul'un hat sanatındaki eşsiz yerini, İslam âleminde sürekli dile getirilen şu meşhur söz tescil etmektedir. “ Kur'an-ı Kerim Hicaz'da nâzil oldu. Mısır'da okundu. İstanbul'da yazıldı” (Derman, 1997:431).

İslam dünyasında hat sanatının eğitim ve öğretimi diğer sanat dallarında olduğu gibi köklü bir disiplin içerisinde geleneksel usul ve kaidelere bağlı kalınarak usta-çırak ilişkisi çerçevesinde kişiye özel “meşk usulü” ile yürütülmüştür. Hattat olmak için üstat seviyesine erişmiş bir hattattan ders almak lazımdır. Hat eğitiminde kendi kendini yetiştirme usulü, hataya açık ve verimsiz olduğu gibi uzun bir zamana yayılacağından benimsenmeyen bir yoldur. Ayrıca sanat yeteneğinin kısa zamanda disiplin altına alınması ve gelişmesi, geleneksel usulde yetişmiş bir hat üstadının meşk usulü eğitimiyle daha kolay olmaktadır (Serin, 1999: 204-372-373).

Hattat olmak için bir hat üstadından alınması gereken dersin ne kadar sürdüğü bilinmemekle beraber talebenin hat sanatını öğrendiği kanaati belirlediği zaman sona erdiği hattat biyografilerinden anlaşılmaktadır. Yetenekli talebeye bazen birkaç yılda icazetname verildiği gibi derse başladıktan yedi-sekiz yıl sonra icazetname alabilen öğrenciler de görülmüştür. Bu eğitimin sonunda hat sanatında belli bir seviyeye gelmiş, yeterli bilgi, beceri ve liyakati elde etmiş talebeye sanatında eser vermeye, yazdığı eserin altına imzasını koymaya ve talebe yetiştirmeye hak kazandığına dair izin belgesi mahiyetinde bir icazetname verilir. Böylece hat sanatı bir usta daha kazanmış olur (Rado, 1982:9).

Osmanlı döneminde sarayın destek ve himayesiyle büyük ilgi gören hat sanatı, İstanbul'un Fethi'nden günümüze kadar resmi müesseselerde olduğu gibi vakıf kurumlarında da geleneksel metotla yani meşk usulüyle yürütülmüştür(Serin, 1999:372).

Osmanlı'da talebeler hat sanatıyla ilk kez sıbyan mekteplerinde karşılaşmaktaydılar. Buralarda daha ziyade yazıyı tanıma, bir parça ölçülü ve güzel yazabilme amacı söz konusuydu. Ayrıca, halka açık olan bu sıbyan mektepleriyle aynı seviyede olan fakat saray erkânının çocuklarının okuduğu şehzadegan mekteplerinde de hat dersleri verilmekteydi (Tüfekçioğlu, 1999:276). Tamamen

sanat eseri verme ve sanatkâr yetiştirme amacına yönelik çalışan hattatlar, daha çok Dîvan-ı Hümâyûn, Enderun-i Hümâyûn, Galata Sarayı, Muzika-yı Hümâyûn gibi resmi veya medrese, mektep gibi vakıf öğretim kurumlarında hat eğitimi ve öğretimi vermekteydiler. Hat sanatkârları okullardaki görevleri dışında da kendi evlerinde ya da zenginlerin konaklarında hem halka yönelik umumi hem de belli talebelere dönük özel dersler verip, hattat yetiştirmişlerdir. Okullarda ve konaklarda ders veren sanatkârlar buna mukabil az çok ücret almalarına rağmen halka yönelik derslerden hiçbir zaman ücret almamışlardır (Tüfekçioğlu, 1999:277). Aynı şekilde bazı külliyelerde “Meşk-Hâne” veya “Yazı Odası” olarak adlandırılan ve yazı meşkine tahsis edilen bir hücrenin bulunduğu, muallim olarak haftanın belirli günlerinde buraya gelerek ders veren hattatların da ücret aldıkları bilinmektedir (Derman, 1997:493-494.).

Hat sanatı tarihine baktığımızda, yazı çalışmaları daha ziyade ücrete tabi olmaksızın, Enderun, Dîvân-ı Hümâyûn gibi devlet mektepleri ile vakıf kuruluşları bünyesinde yürütülmüştür. Bunun yanı sıra hat sanatçılarının özel mekânlarında da bu sanata gönül vermiş kişiler yetiştirilmiştir. Yazı çalışmaları, 20. yüzyılın başlarına kadar bu şekilde devam etmiştir. II. Meşrutiyet sonrası başlatılan yeni eğitim çalışmaları kapsamında; Hat, Tezhîb, Cilt, Minyatür gibi sanatların bir okul bünyesinde toplanması kararıyla 6 Recep 1332 (31 Mayıs 1914) tarihinde “Medresetü’l- Hattatin” adıyla yeni bir okul açılmıştır (Erbaş, 1994:147).

Hat Tezhîb ve Teclid gibi kitap sanatlarını unutulmaktan kurtarma adına açılan bu medrese, faaliyetlerine 1924’te medreselerin kapatılmasına kadar “Medresetü’l-Hattatin” adı altında devam etmiştir. Medreselerin kapatılmasından kısa bir süre sonra bir sanat okulu olarak değerlendirilerek çalışmalarına “Hattat Mektebi” adı altında tekrar başlamıştır. 1928 tarihli Harf Devrimi’nden sonra “Arap harflerinin terki sebebiyle mana ve gayesi kalmamıştır.” gerekçesiyle kapatılan mektep daha sonra “Şark Tezyini Sanatları Mektebi” adı altında çalışmalarına başlamıştır. Kısa bir süre sonra adı “Türk Tezyini Sanatları Mektebi” olarak değiştirilmiş ve nihayet 1936 yılında Güzel Sanatlar Akademisi bünyesine dâhil edilmiştir (Erbaş, 1994:148).

Günümüzde hat sanatı eğitimi başta Güzel Sanatlar Fakülteleri'nin Geleneksel El Sanatları Bölümleri olmak üzere İlahiyat Fakülteleri, İmam Hatip Liseleri gibi resmi kurumların yanı sıra birçok hat sanatkârının şahsi atölyelerinde meşk usulüyle geleneğe uygun biçimde devam ettirilmektedir. Halk Eğitim Merkezleri ve İl Kültür Merkezlerinin yanı sıra özel kurumlarda da Hat, Tezhîb, Minyatür gibi sanat dallarına yönelik kurslar düzenlenmektedir. Böylece nesilden nesile usta çırak ilişkisi içerisinde sağlam temeller üzerine bina edilerek eğitim ve öğretimine devam edilen hat sanatı, gerek Güzel Sanatlar Fakülteleri gerekse şahsi gayretler sayesinde Türk-İslam medeniyetindeki yerini hala muhafaza etmektedir.

Hat sanatının beşiği İstanbul olmakla birlikte Konya ve Bursa gibi bazı şehirlerimizde de yoğun bir eğitim öğretim faaliyeti gözlenmektedir. Türkiye dışında ise İran'da Ta'lik'e ve bazı Arap ülkelerinde ise çeşitli hat türlerine ağırlık verildiği görülmektedir. Mısır'da Hidivler Dönemi'nde hat eğitimi ve öğretimine büyük önem verilmişse de bu durum günümüzde önemini yitirmiştir. Irak'lı çağdaş bir iki hattatın dışında hat sanatının merkezi hala Türkiye'dir.

Son zamanlarda görülen hat sanatındaki yenilik arayışları, geleneksel çizgiyi zorlamaktan uzaktır. Bu yenilik girişimlerinde hatla resim ve fotoğraf sanatını birleştirme gayretleri öne çıkmaktadır. Doksanlı yıllarda başlayan ve görsellik adına hat sanatının kuralları dışına çıkmayı deneyen bazı arayışlar dikkat çekmektedir.

Gubari Kelimesi Arapçada "toz" manasındaki gubar kelimesinden türetilen "toz gibi" anlamına gelir. Toz gibi çok küçük ince yazı demektir (Özönder, 2003:59). Gubari hattı kaynaklarda gubarü'l-hılbe, kalemü'l-hılbe, kalemü'l-cenah olarak da anılmıştır. Kalkeşendi (h. 756/821) Subhu'l-A'sa adlı eserinde rik'a ve nesih yazılarına daha yakın olmasından dolayı gubari'yi bu iki yazının karakteristik özelliklerinin karışımından meydana geldiğini söylemektedir. Fakat kabul edilen görüş; bağımsız bir yazı cinsi değil de, her yazı cinsinin çok küçük ve çok ince yazılan biçimidir.

Gubari yazı, çok küçük yazılabılmesinden dolayı her çeşit yazıya uygulanabilirse de, yapısı itibariyle daha çok nesihle birlikte nesta'lik ve rik'a yazılarına daha uygun olmaktadır. Eskiden posta vazifesini gören güvercinlerin kanadına bağlanan mektuplar gubari hattıyla yazıldığı için bu yazıya "kalemü'l-

cenah” (kanat yazısı) adı da verilmiştir. Cepte taşınacak veya savaşta sancaklara takılacak kadar küçük boydaki mushaflarda ve içleri boş iri harflerin iç kısmına ayet ve hadislerin yazılmasında gubari yazı kullanılmıştır. Bu gün pek çok evin duvarlarını süsleyen, büyük boydaki bir tabaka kâğıda sığdırılacak şekilde yazılmış Kur’an-ı Kerim levhaları ve “Yasin” kelimesinin içine sığdırılmış Yasin Suresi levhaları bu yazı için örnek olmaktadır.

Tarihte bu yazıyı iyi yazdığı için “Gubari” unvanını alan ve mahlasını kullanan hattat ve şairler vardır. Bunlardan İstanbul’da Sultan Ahmet Camii’nin yazılarını yazan Seyyid Kasım (ö.1034/1624-25), bir pirinç tanesinin üstüne İhlas Sûresini yazmış ve bundan dolayı “Gubari” ünvanıyla meşhur olmuştur.

Şeyh Hamdullah’ın oğlu Mustafa Dede’nin talebesi olan Akşehirli Abdurrahman Gubari de (ö.974/1566) hem hattat hem şair olarak aynı mahlası kullananlardandır (Alparlan, 14.c:167).

Bu tür yazıların sanat değeri inceliklerindedir. Gelişi güzel yazılamayacağından, sanatkâr olmayanlar bu yazıyı yazmakta pek başarılı olamazlar.

Sokullu Mehmet Paşa’nın bilye şeklinde hürmüz incilerinden bir tesbihi varmış. 99’luk bu tesbihin şahane inci taneleri üzerine gubari hat ile Kur’an-ı Kerim’in tamamı yazılı imiş. Ancak özel büyütle okunabildiğini söylemek, bu hat türü ve hattatının sabır ve mahareti hakkında bir fikir verir (Özönder, 2003:59).

2.1.1. Hattat Mehmed Nuri Sivasi

Aşağıda eklediğim resmi olmasına rağmen hayatı hakkında yeterince bilgiye sahip değiliz (Şekil 1). Ancak eserleri üzerine attığı imza ve tarihlerden anladığımıza göre, miladi 1890’lı yılların başında yaşadığı anlaşılmaktadır. Süleymaniye Kütüphanesi’nde 196 envanter numarası ile kayıtlı bulunan levhada, “Daire-i meşihat mektubu kalemi hulefasından Abdüddai Mehmet Nuri h.1341” ibaresi vardır. Bu ketebeden hattatımızın yaşadığı yıllar ve mesleği hakkında bilgi edinmiş oluyoruz. Merhum Hattat Bekir Pekten Hoca Efendi’den gelen rivayet de bunu doğrulamaktadır. Ayrıca hattatımıza ait mevcut yazıların tamamının tarihi 1301 ile 1350 hicri yıllarını göstermektedir.

Mehmet Nuri Sivasi'nin Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlı İstanbul'daki Türk Vakıf Hat Sanatları Müzesinde Envanter Numaraları; 270, 497, 2100, 548, 1745, 1749 olan 6 adet eseri bulunmaktadır. Özel koleksiyonlarda da gubari hatla yazılmış eserlerine rastlamaktayız. Mehmet Nuri Sivasi Hat Sanatında görülen klasik formların dışına çıkarak, talik ve sülüs hatların içini büyük bir sabırla gubari yazılarla doldurmuştur (Özsayiner, 2001:130).

Şekil 1: Mehmet Nuri Sivasi (Kelem Güzeli)

2.1.2. Hattat Seyyid Kasım Gubari

Diyarbakır'dan İstanbul'a gelmiş, Şerif Abdullah Efendi'den sülüs ve nesih yazıyı meşk etmiştir. Şeyh Hamdullah Efendi'nin damadı Şükrullah Halife'den yazı öğrendi İstanbullu Şerif Abdullah Efendi'den sülüs ve nesih meşk etmiştir. Seyyid Kasım Gubârî, dört âyet ve on beş kelimedden oluşan İhlâs Sûresini bir prinç tanesi üzerine yazma mahareti gösterdiği için "Gubârî" lakabını almıştır. Medrese eğitimi gören Kasım Efendi, Süleymaniye Müderrisi iken Cemaziyelahir 1027/Haziran 1618'de Nakibüleşraf olmuştur. Bu göreve getirilişi dolayısıyla şâir Hâşimi şu tarihi düşürmüştür "Kâsım efendi şimdi nakib oldu izzetle,1027" Bu görevinden sonra

Mekke ve İstanbul payelerini elde etmiştir. Cemâziyelahir 1034/Mart 1625 tarihinde vefat etmiştir. Kabri Eyüp Sultan Türbesi haziresindedir. Kendisinin âlim ve tatlı bir zat olduğu nakledilmiştir. Sultan I. Ahmet'in yaptırdığı Sultan Ahmet Camii'nin celî sülûs yazıları kendisinindir (Şekil 2-3). Tabii bu camiinin, sıva üzerinde bulunan yazıları 1976-1988 restorasyonunda yenilenmiş ve bir çoğu yeniden yazdırılmıştır. Bu sebeple, Kasım Gubâri yazıları olarak sadece, mermer üzerine nakşedilmiş celî sülûs hatlar kalmıştır

Şekil 2: Sultanahmet Camii giriş kapısının solunda bulunan kitabe

Şekil 3: Sultanahmet Camii giriş kapısının sağında bulunan kitabe

Şekil 4: Kasım Gubari'ye ait Amentü Duası (Kalem Güzeli)

2.2. MİKRO HEYKEL SANATI

Mikro, mikrondan gelen ve dilimize Fransızcadan girmiş bir kelimedir. 1 mikron 1/1000 mm'ye eşittir. Mikro heykel sanatını her ne kadar günümüz sanatı içerisinde anılsa da mikro seramik heykel sanatı Maya kültürüne dayanmaktadır. “Maya seramikçileri” tanrılarını papazlar, yöneticiler ya da savaşçıların portreleri ile insansı bir biçimde ifade ederek, erişilebilir yapmışlardır. Aynı zamanda karmaşık anlamları hala anlayışımızı aşan gerçekçi ve alegorik figürler üreterek gelişimlerinde zarafet ve becerinin benzersiz ve güzel örneklerini veren Jaina mikro-heykellerini geliştirmişlerdir. Yapılan araştırmalar ilk mikro heykellerin el ile biçimlendirildiğini, sonraki heykellerin ise kalıplar kullanılarak şekillendirildiğini ortaya çıkartmıştır (Sevim , 2014: 33)

Mikro heykel sanatı sanat eseri ne kadar büyükse değeri de o kadar büyüktür algısını yıkan bir sanat anlayışını ortaya koymuştur. Sadece mikroskopla görülebilen bir heykel ya da büyüklüğü başparmağınızı bile geçmeyen seramik bir vazo olabilen mikro heykellerin yapımları normal boyuttakilere göre çok daha fazla zaman ve emek gerektirmektedir. Dünyadaki olağanüstü yetenekli mikro art sanatçılarından bazıları, Willard Wigan, Dalton

Ghetti, Jon Almeda, Tanaka Tatsuya'dır. Ülkemizden bir mikro heykel sanatçısı ise Hasan Kale'dir. Demiröz (2017) makalesinde bu sanatçılar hakkında bilgi vermiştir:

Willard Wigan, dünyanın en küçük el yapımı heykellerinin yaratıcısıdır. 1957'de İngiltere Birmingham'da doğan sanatçı 2005 yılında keşfedilmiştir. Bu eserler mikroskoplar altında üretilip, görülebilmektedir. Hatta bu eserler öyle küçükler ki bir iğnenin deliğinde sergileniyorlar. Wigan bu mikro heykelleri kum tanesi, örümcek ağı gibi malzemeleri kullanarak yapmaktadır. Oldukça dikkatli bir şekilde, bazen nefesini tutarak çalışması gerekmekte ve bir eserini bitirmesi genelde 6-8 haftasını almaktadır. Hayatı boyunca başkaları tarafından garip olarak değerlendirilen Wigan'ın bu heykelleri sayesinde hayatı da değişmiştir. 6 yaşında bir türlü uyum sağlayamadığı için okulu bırakan Birminghamlı sanatçı, hak ettiği övgüyü ancak 2005 yılında keşfedildikten sonra alabilmiştir. En tanınmış eseri bir erkeğin tıraş sonrasında, bir kılını alıp içini şeffaflaşana kadar oyduğu ve içine de altından yapılmış 3 mikron büyüklüğündeki bir motosikleti yerleştirdiği eseridir. Yaptığı mikro eserlerin değeri ise artık astronomik fiyatlarla ölçülmektedir. Oldukça ilham verici bir hayat hikâyesine sahip olan Willard Wigan'ın eserlerini görmek için kişisel web sitesi ziyaret edilebilir (www.willard-wigan.com).

Dalton Ghetti, kurşun kalemlerin ucundan yontulmuş mini heykeller yapmaktadır. Brezilyalı sanatçı, 6 yaşından beri ellerini kullanarak bir şeyler üretmektedir. Kalemlerin uçlarını yontarak heykeller yapabileceğini keşfettikten sonra ise bunu bir meditasyon haline getirmiş ve günde 1-2 saatini bu hobiye harcayarak kendini geliştirmiştir. İğne ucunu ve minik maket bıçaklarını kullanarak inanılmaz detaylı eserler ortaya koymaktadır. Ghetti'nin bir heykeli ortaya çıkarması ise 6 ayı ya da 1 yılı bulabilmektedir. Ghetti bu heykelleri sadece kendisi için yaptığını özellikle belirtmekte ve hiçbirini satmamaktadır. Yaptığı işin aynı zamanda bir geri dönüşüm olduğunu da söyleyen sanatçı, günlük hayatta değeri pek bilinmeyen bir objeye yepyeni bir anlam katıyor olmaktan da oldukça mutlu olduğunu belirtmektedir (www.daltonghetti.com).

Amerikalı sanatçı Jon Almeda, minyatür çömleklerin ustası olarak bilinmektedir. Boyutları 2-3 cm'yi geçmeyen mikro çömlekler, seramik vazolar ve kaseler, inanılmaz detaylarıyla neredeyse gerçek gibi durur. Yaptığı minyatür işlerin çoğunu Instagram hesabından paylaşan Almeda, onları nasıl yaptığına dair videolar da paylaşmaktadır. Jon Almeda'nın seramikleri çeşitli müzelerde sergilendiği gibi, bu müzelerde satışa da sunulmuştur (www.almedapottery.com).

Tanaka Tatsuya, *Minyatür Takvim* projesiyle 2012'den beri her gün yeni bir hikaye anlatan, her çalışmasıyla görenleri gülümsetecek işler ortaya koyan bir sanatçıdır. Bunu yaparken de günlük hayatımızda kullandığımız objeleri, hayal gücüyle yoğurmaktan geri kalmaz. Örneğin brokoliler ormana, şişe kapakları masalara dönüşür ve diorama bebekler ile sahneler tamamlanır. Tatsuya'nın sosyal medya hesaplarından gün be gün paylaştığı bu renkli enstantaneler, Japon sanatçının hayal gücüne hayran kalmayı sağlar (www.miniatura-calendar.com).

Hasan Kale, mikro heykel sanatına gönül veren bir Türk sanatçıdır. Minyatür boyuttaki resimlerini genellikle yiyecekler üzerine resmetmeyi seven yetenekli ressam Hasan Kale, yaptığı işlere hayran kalınan yerli isimlerden biridir. Tuval olarak envanterinde çikolata parçacıkları, kahve çekirdekleri, pirinç ve makarna taneleri bulunur. Kale'nin inanılmaz ayrıntılı manzara resimleri ise mutlaka görülmesi gereken işleri arasında yer alır (www.hasankale.com).

3. KAYNAK ARAŞTIRMASI

ACAR (1999), eserinde Osmanlı sanatında önemli bir yer tutan hat sanatının tarihini ve bu sanatı uygulamak için gerekli araç gereçleri anlatmıştır.

ALPARSLAN (1999), eserinde kendisi de bir hattat olan yazarımız bu çalışmada hat sanatının seçilmiş en güzel örneklerini ele almış olup bu sanatın Osmanlıdan günümüze kuruluş ve gelişimini anlatmıştır.

AYVAZOGLU (1997), eserinde gelenek kavramı, bir kültürün kendisini devam ettirme ve hayatta kalma refleksi olarak yorumlanmış ve Türkiye de ikiyüz yıllık Batılılaşma döneminde varlığını korumaya çalışırken yaşadığı heyecan verici maceralar anlatılmıştır.

DERMAN (1982), eserinde yer alan 67 yazıyla 43 hat sanatkarı tanıtılmıştır.

ÖZÖNDER (2003), eserinde Hat ve Tezhip sanatları ile ilgili terimlerin açıklamalarını anlatmıştır.

RADO (1982), XV. Yüzyıldan günümüze kadar gelmiş ünlü hattatların hayatları ve yazılarından örnekler sunulmuştur.

SERİN (1999), Yazar bu eserinde hat sanatının on dört asırdan beri çeşitli tarihlerde üsluplaşarak günümüze kadar gelişini. Bu üslupların belli kurallar dâhilinde gelişmeler gösterdiğini örnekler ile açıklamıştır.

SEVİM vd. (2014), bu makalede seramik sanatının Mayalardan günümüze Meksika'da seramik ve seramik heykel sanatını ve gelişimi anlatılmıştır. Mikro heykel örneklerine de yer verilmiştir.

YAZIR (1981), üç ciltten oluşan eserinde yazının İslam Medeniyetinde ne kadar önemli ve kutsal sayıldığı anlatılmış ve Hüsnü Hat sanatının tarihi, sanatçıları ve eserlerine yer verilmiştir.

4. MATERYAL VE YÖNTEM

4.1. MATERYAL

Bu çalışmanın materyalini Necati KORKMAZ'ın yaşamı ve sanat anlayışı bütün eserleri, sergileri, kendisi ile yapılmış olan sözlü görüşme, basında sanatçı hakkında çıkan haberler ve beraberinde sanatçı hakkında yazılı ve görsel kaynaklar oluşturmaktadır.

4.2. YÖNTEM

Bu çalışmada konu ile ilgili literatür tarama çalışması yapılmış, çalışmaya konu olan sanatçı ile sözlü görüşme yapılarak ve çeşitli kaynaklardan (gazete, dergi broşür vb.) aile ve sanat yaşamı ile ilgili bilgi toplanmıştır. Sanatçıya ait toplanan bilgiler değerlendirilerek Necati KORKMAZ'ın Hayatı ve Necati KORKMAZ'ın Uğraştığı Sanatlar başlıkları altında verilmiştir. Bu amaçla Ağustos 2015 tarihinde İstanbul - Taksim'e gidilerek Necati KORKMAZ ziyaret edilmiştir. Sanatçının özel yaşamı ve sanat anlayışı ele alınarak sözlü görüşme yapılmıştır. Eylül 2015 tarihinde Süleymaniye Kütüphanesi, Ekim 2015 tarihinde Süleyman Demirel Üniversitesi Kütüphanesi ve Isparta İl Halk Kütüphanesine gidilerek Gubari Hat Sanatı ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Kasım 2015 tarihinden itibaren de çalışmanın yazım aşaması sürdürülmüştür. Elde edilen bilgiler çalışma içerisinde fotoğraflarla desteklenmiştir.

5. BULGULAR VE TARTIŞMA

5.1. NECATİ KORKMAZ'IN YAŞAM ÖYKÜSÜ

Günümüz Mikro heykel sanatçılarından olan Necati KORKMAZ sanat hayatı boyunca ülkesini ve sanatını uluslararası düzeyde temsil ederek adını duyurmayı başaran Kültür Bakanlığı tarafından tescilli bir Mikro heykel sanatçılarından. Yaptığı çalışmalar ile kendinden söz ettirmeyi de başarmış olan yetenekli ve ender bir sanatçı olmuştur. Dünyanın en saygın mikro heykel sanatçıları arasında yer almasında giden yolda karşılaştığı zorluklara rağmen savaştırmıştır. Bu da sanatçının mücadeleci ve araştırmacı olduğunun bir göstergesi olmuştur. Necati KORKMAZ sanat yaşamının her döneminde yaşadığı ülkenin ona sunduğu kültür mirasının zenginliğine bir yorum katmayı başarmış ve yabancı olduğu kültürlerle seyahat ederek sanat bilgisinin daha çok artmasına da yardımcı olmuştur. Ayrıca sanatçının bu azimli başarısı, dünyada birçok ülkede görsel ve yazılı medya kuruluşlarında konu olmuştur.

KORKMAZ sanat yolunda birçok sanatçıya yön gösterici ve ülkesini en iyi şekilde temsil eden örnek bir mikro heykel sanatçısıdır.

1963 yılında Ankara'da dünyaya gelen sanatçımız bütün eğitim hayatını bu şehirde geçirmiştir. Ankara'nın en eski okullarından biri olan Halim Şaşmaz ilkokulunda başlayan eğitim serüveni Ankara Üniversitesi Dil ve tarih Coğrafya Fakültesi Antropoloji bölümünde son bulmuştur. Çocukluk yıllarını rahmetli dedesinin evlerinin bodrum katında kurduğu atölyede yapılan ağaç işlerini ve minik elyazmalarını izleyerek geçirmiştir (Şekil 5).

Şekil 5: Necati KORKMAZ, (Necati KORKMAZ Arşivi)

Üniversite yıllarında okumuş olduğu bölüm olan antropoloji alanına giren etnoloji onu bu topraklarda doğmuş kültür varlıklarını araştırmaya yöneltmiştir. Araştırdıkça da ne kadar büyük bir hazinenin üzerinde oturduğumuzun farkına vardığını belirtiyor. O günlerden itibaren profesyonel olarak bu topraklarda doğmuş her türlü medeniyet parçasını büyük bir hayranlık ve aşkla araştırmıştır. Zamanının büyük bölümünü bu konuya ayırmış, bu arada yıllar içinde uğraştığı sanatlardan olan gubari hat (gözle zor seçilebilen minik hat yazıları) sayesinde elde ettiği fiziksel yeterlilik ve mesleğinin sanatçımıza öğrettiği engin sabır ve aşkla mikroskobik heykeller yapmıştır ve halen daha sanat çalışmalarını devam ettirmektedir (Şekil 6), (Gezer, 01-20 Ağustos.2015, İstanbul).

Şekil 6: Necati KORKMAZ atölyesinde çalışırken, (Necati KORKMAZ Arşivi)

“Doğu kültürleri her zaman ilgimi çekmiştir” diyor Necati KORKMAZ. Kültür ve kültürü oluşturan objelerin o medeniyetin temel taşları olduğunu vurgulayıp, kaybolmuş ve unutulmuş kültür objelerini ortaya çıkarıp ve ayrıca da sürekliliğini ve kalıcılığını sağlamak için onları tekrar üretmek gerektiğini ve böylece bu kültür varlıklarını geleceğe taşımış olabileceğimizi eserlerinde görmekteyiz. Bu anlayışla yıllar içinde kültür dünyamızın ve medeniyetimizin unutulmuş birçok ürününü tekrar ortaya çıkarıp üretmiştir. Bunları üretirken o dönemin üretim teknolojilerine sadık kalmış, orijinalliğini bozmamıştır. Ortaya çıkarıp tekrar ürettiği ürünler arasında mütteka, muin, teber, nefir(sur), mengüç, gayret kemeri, şiş, pazarcı maşası, Ali sofrası, sebbure tahtası, şeşpare, cilbend, zerdeste ve benzerleri vardır. Örneğin bir mütteka yaparken ağacı tornayla çekmeyip bir bıçakla yontmayı tercih etmiştir (Şekil 7).

Yaklaşık 35 yıldır Ankara'da el sanatları ürünleri üzerine çalışmış daha sonra İstanbul da bir atölye oluşturmuş ve Taksim Kazancı yokuşundaki atölyesinde çalışmaya devam etmektedir. Seyahat etmeyi ve değişik kültürleri araştırmayı seven sanatçımız halen kendi düzenlediği bir karavanla seyahat etmektedir.

Şekil 7: Mütteka örneği (Necati KORKMAZ Arşivi)

Son olarak *“Yaptığımız işin bir kursu yok. Yine de ben ilgi duyan gençlere bunu anlatmaya çalışıyorum. Özellikle geleneksel sanatlarımıza ilgi duymalarını çok istiyorum. Öğrenmeye gelen gençlere yardımcı oluyorum. Ancak şundan kaygılıyız; şimdi gençler fazla sabırlı değiller. Gençler çok hızlı üretip, tüketmek istiyorlar. Tabii bu durumun da bizim işimizde yeri yok. Bu işte sabır ve aşk gerekiyor. Bu dönemin sanatı değil gibi duruyor.”* demektedir.

5.1.1. Necati KORKMAZ'ın Uğraştığı Sanatlar

Necati KORKMAZ, Kültür Bakanlığından tescilli, Mikro heykel sanatında uzman tek sanatçıdır. Kendine özgü tarzı ile çok orijinal mikro heykeller yapmıştır.

Günümüzde hiçbir ustası olmayan sanatların son temsilcisidir. Hatta yaptığı eserlerin birçoğu unutulmuş olmasına rağmen yeniden hayata geçirmiştir. Sufi Kültürüne ait derviş eşyalarını yaparak günümüzde unutulmuş olmasını önlemiştir.

Bu eserleri yaparken kullandığı materyallere gelince; mütteka için kestane ve ceviz ağacı, Fukara Keşkülü içinse Hindistan cevizi kullanmıştır.

Gubari Hat çalışmalarında; *“Bu sanat son derece dikkat gerektiren bir sanattır ve küçük bir hatanın bütün eseri sil baştan tekrarlamanıza sebep olması demektir. Standart hat malzemelerinin kullanılmaması sonucu kendi malzemelerinizi kendiniz üretmek zorundasınız.* Diye anlatan sanatçımız şu şekilde devam ediyor: *Bu çalışmalarda fırça çok önemlidir. Kendi ürettiğim, tilki bıyığının tekbir kılından yaptığım fırçayı kullanmaktayım.”* demektedir (Şekil 8).

Şekil 8 : Mercimek tanesi üzerine hat çalışması (Necati KORKMAZ Arşivi)

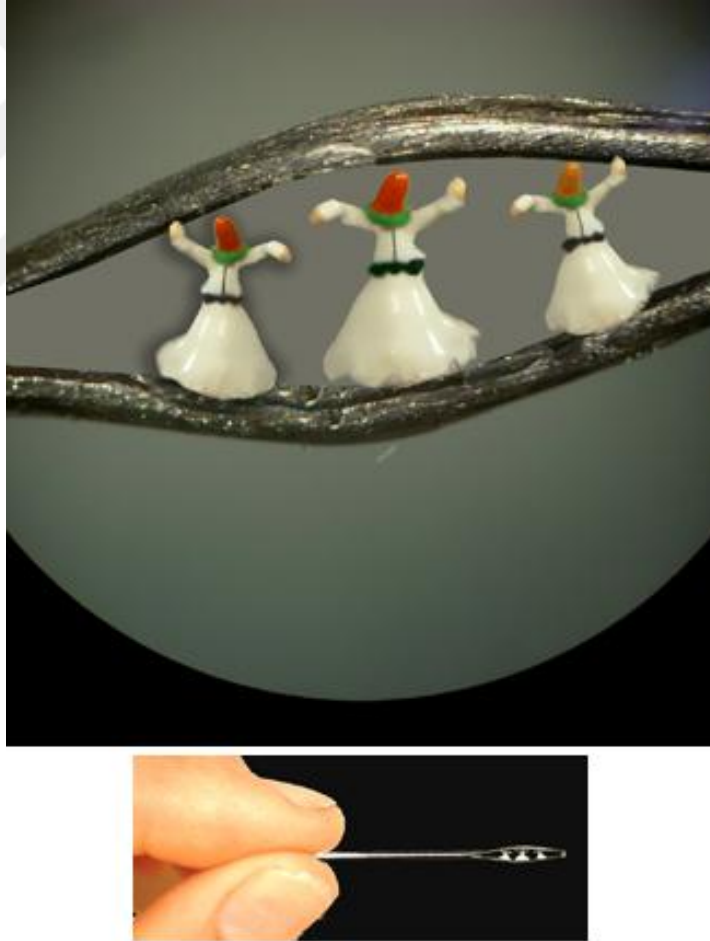
Bu sanatların her biri için uygun malzemeyi zaman içerisinde geliştirmiştir. *“Çocukluk yıllarında ruhumuzun bir yerlerine sinen bu sevda yıllar içinde profesyonelleşerek biz bu günlere geldik”* diyen sanatçımızın her birine büyük bir sabır ve emek verdiği bu sanatların ondan başka ustası bulunmadığından geliştirmek uygulamak ona nasip olmuş. Yani uğraştığı sanatların çırağı da kalfası da ustası da kendisidir.

Mikro heykellere gelince bu minik heykelcikler gerçekten çok büyük sabır deneyim ve kişisel özellik gerektiren son derece şaşırtıcı ve heyecan veren sanat ürünleridir. Bu heykeller dünyada insan eliyle yapılmış en küçük sanat ürünleridir.

Dünya üzerinde bu sanatla uğraşan sanatçı sayısı bir elin parmaklarını geçmemektedir.

Gubari hat yazımından dolayı hassaslık kazanan elleriyle yaptığı ve önceleri hobi olarak başladığı her biri bir yıldan fazla süren küçük heykellerini ilk sergiye çıkardığında insanların çok ilgisini çektiğini gördüğünü anlatan sanatçımız. İlgilenenlerin hayretler içinde kaldıklarını anlatmaktadır.

Çıplak gözle görülmeyen ve görmek için özel büyüteçler ve mikroskoplar gerektiren bu porselen heykelciklerin konu kompozisyon ve ayrıca da üretiminde kullanılan materyaller açısından dünyada benzeri olmayan sanat ürünleridir. Bu heykellerin boyutlarını ne kadar anlatsak da hayal etmek ve kestirebilmek mümkün olmaz. Mutlaka gerçeklerini görmek gerekmektedir (Şekil 9).

Şekil 9 : İğne deliğinde sema ayini ve ayrıntısı (Necati KORKMAZ arşivi)

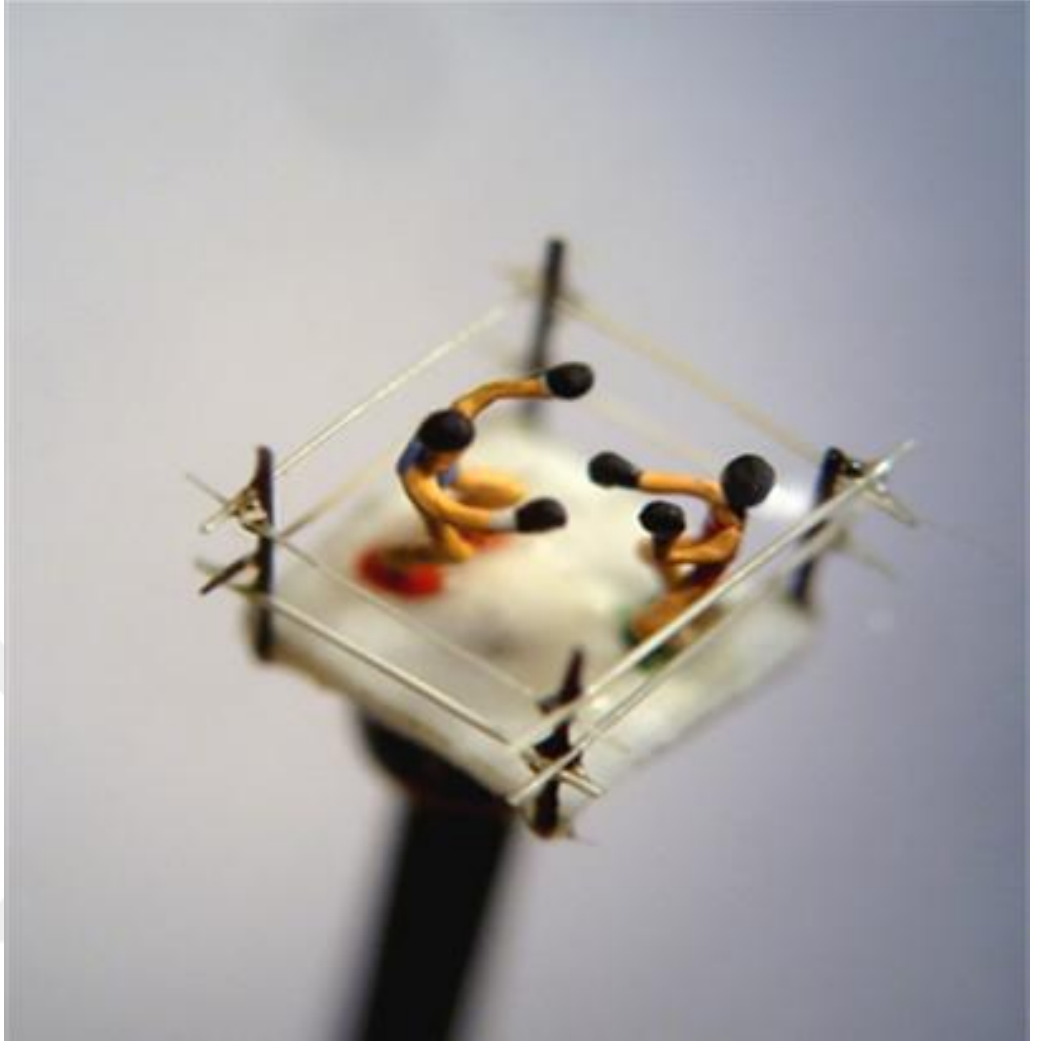
Yapımının her aşaması olağanüstü dikkat gerektirmektedir. Sanki bir ameliyata girer gibi ağzınızı gözünüzü ve saçlarınızı kapatarak çalışmak gerekiyor. Necati KORKMAZ büyük bir titizlikle ve nasıl bir ortamda çalıştığını şu şekilde anlatıyor;

“Ortamda sıfır hava akımı olması gerekiyor. Küçük bir nefes alımı toz zerreciği kadar minik olan heykelinizi uçurur. Bir daha da bulamazsınız. Ya da nabzınızı kontrol edemezseniz dengesiz bir nabız atışı cami minarenizi kırırverir. Onarılması imkânsızdır. Aylar süren çalışmaya tekrar baştan başlamak zorunda kalabilirsiniz. Ya da başınızdan uçup gelen küçük bir saç teli heykelinizi paramparça edebilir. Gubari hat yazımı da birçok güçlükleri içerisinde barındırır. Büyüteçler altında çalışıldığı için yazı o kadar ufaktır ki elinizin en ufak bir titremesi günlerdir istiflemeye uğraştığınız yazınızı bozar. Çünkü harfler arasındaki aralık gözle görünmeyecek kadar dardır. Elinizin titremesi bu aralıkların mürekkeple dolmasına sebep olur. Boyanızın fırçanızın ve üzerine yazdığınız malzemenin çok özel olması gerekir. Standart malzemelerle bu sanatı yapabilmeniz imkânsızdır. “

5.1.2. Necati KORKMAZ’ın Mikro Heykel Sanatı ve Özellikleri

Bu heykelcikler çok büyük sabır deneyim ve kişisel özellik gerektiren son derece şaşırtıcı ve heyecan veren sanat ürünleridir. Bu heykeller dünyada insan eliyle yapılmış en küçük sanat ürünleridir. Dünya üzerinde bu sanatla uğraşan sanatçı sayısı bir elin parmaklarını aşmaz. Her birinin yapımı aylarca süren küçük heykeller ilk sergiye çıktığında insanların çok ilgisini çekmiştir. Çıplak gözle görülemeyen ve görmek için özel büyüteçler ve mikroskoplar gerektiren bu porselen heykelciklerin konu kompozisyon ve ayrıca da üretiminde kullanılan materyaller açısından dünyada benzeri olmayan sanat ürünleridir. Bu heykellerin boyutlarını ne kadar anlatsam da hayal etmek ve kestirebilmek mümkün olmaz. Mutlaka gerçeklerini görmek gerekir (Gezer, 01- 20 Ağustos. 2015, İstanbul). Yapılan eserlerin boyutları yaklaşık milimetrenin 1/6 sı kadardır.

Sıradan bir toplu iğne başında yapılan bir boks ringi. Bu eserde boksörlerin göz morlukları mikroskop altında görülebilir. Necati KORKMAZ bu eserindeki figürleri porselen kullanarak yapmıştır (Şekil 10).

Şekil 10: Toplu iğne başında Boks Ringi, (Necati KORKMAZ Arşivi)

Necati KORKMAZ tüm çalışmalarında orijinal ve doğal malzemeler kullanmıştır. Gerçek bir saç teline yürüyen bir cambazı porselen kullanarak oluşturmuştur. Bu yapıtın renklendirilmesinde guaj boyalar kullanılmıştır (Şekil 11).

Şekil 11: Saç telinde yürüyen cambaz (Necati KORKMAZ Arşivi)

Sıradan bir kurşun kalemin ucuna İstanbul silüetini örümcek bacağından oluşturduğu kesici ile kazıyarak sığdırmayı büyük çalışmalar sonucunda başarmıştır (Şekil 12).

Şekil 12: Kalem ucunda İstanbul silueti ve ayrıntısı (Necati KORKMAZ Arşivi)

Necati KORKMAZ'ın çalışmalarında kullandığı gerçek ve doğal malzemelerin bir diğeri ise toplu iğne başına yaptığı, minik bir orman karıncasının koluna porselen bir savaşçı heykelini büyük bir titizlikle yerleştirmiştir (Şekil 13).

Resim 13: Toplu iğne başındaki minik orman karıncasının kolundaki savaşı (Necati KORKMAZ Arşivi)

Mikro heykelciklerin en şaşırtıcı örnekleri Necati KORKMAZ'ın ellerinde oluşmuştur. Bu yapıtlar içerisinde yine toplu iğne başına yuva yapmış, malzeme olarak ise porselenden oluşturulmuş, akrilik boyalar ile renklendirilmiş bir güvercin (Şekil 14).

Şekil 14: Toplu iğne başına yuva yapmış kuş ve yumurtası (Necati KORKMAZ Arşivi)

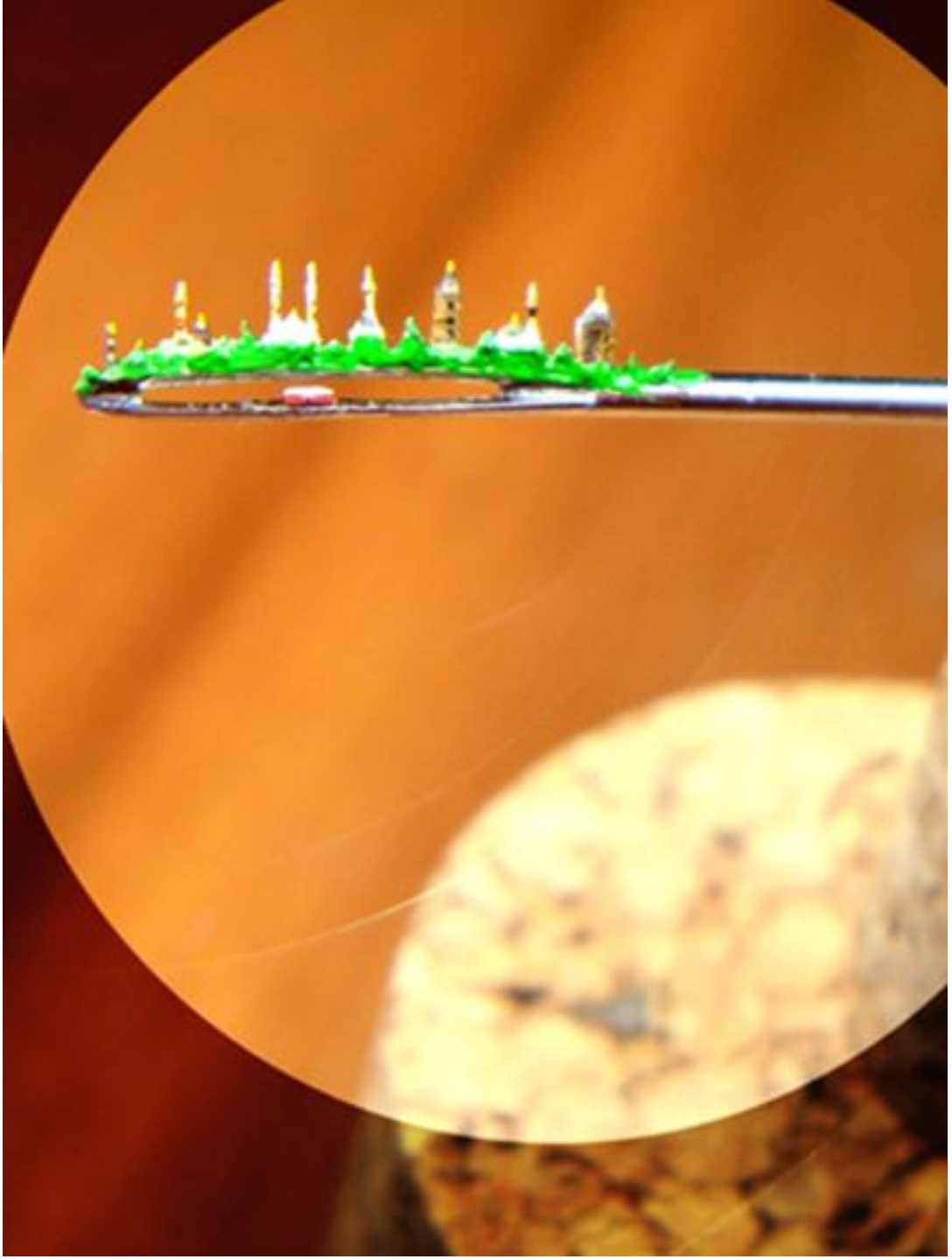
Gerçek bir pire kullanılarak yapılmış bateri çalan bir Ringo Star. Bu yapıtta Necati KORKMAZ davulundan ziline kadar tüm enstrümanları orijinaline uygun olarak işkembe derisinden germiştir (Şekil 15).

Şekil 15 : Gerçek bir pire kullanılarak yapılmış Ringo Star (Necati KORKMAZ Arşivi)

Dikiş iğnesi deliğine sığdırılmış porselen ve ahşap kullanılarak yapılmış tramvay ve üstünde İstanbul silueti Şekil 16'da görülmektedir. Guaj boya ile

renklendirilmiştir.

Şekil 16: Dikiş iğnesinde İstanbul silueti ve tüneldeki tramvay (Necati KORKMAZ Arşivi)

Mikro boyutta heykel çalışmaları örümcek kılının en sertiyile işliyorum. Örümcek bacağındaki kılırları kazıma aparatı olarak kullanıyorum.' Diyerek çalışma malzemelerinin püf noktalarını paylaşmaktadır.'

Yine gerçek bir örümcek kullanılarak yapılmış porselenden mamul küçük bir koloni savaşçısı Şekil 17’de görülmektedir.

Şekil 17: Gerçek örümcek ile Koloni Savaşçısı (Necati KORKMAZ arşivi)

Bu yapıtların anlaşılması için mutlaka gerçeklerini görmek gerekmektedir.

5.1.3. Necati KORKMAZ'ın Mercimek Tanesi Üzerine Çalışmaları

Necati KORKMAZ çalışmalarını mercek veya mikroskop altında ve tilki bıyığının bir telinden oluşturduğu fırça ile yapmaktadır. Aşağıdaki resimlerde sanatçının çalışma yöntemi görülmektedir. Yapıtlar Necati KORKMAZ'ın kendi koleksiyonudur. Necati KORKMAZ sipariş üzerine de bu tarz Gubari çalışmalar yapmaktadır (Şekil 18-19).

Şekil 18: Necati KORKMAZ atölyesinde mercimek tanesi üzerinde çalışırken (Necati KORKMAZ arşivi)

Şekil 19: Necati KORKMAZ Mercimek tanesi üzerine çalışırken (Necati KORKMAZ Arşivi)

Mercimek tanesi üzerine yapılan çalışmalar genellikle kolye ucu olarak kullanılmaktadır. Aşağıdaki yapıt özgün bir tasarım olup konuşan kızları anlatmaktadır. Malzeme olarak guaj boya kullanılmıştır. Arap zankı ile cilalanmıştır (Şekil 20).

Şekil 20: Mercimek tanesinde kızlar minyatürü (Necati KORKMAZ Arşivi)

Mercimek tanesi üzerine guaj boya ile yapılmış Osmanlı Saltanat Kayığı. Özgün tasarımıdır (Şekil 21).

Şekil 21: Mercimek tanesi üzerinde Saltanat kayığı Minyatürü (Necati KORKMAZ Arşivi)

Necati KORKMAZ büyük titizlik ve sabır göstererek büyük bir koleksiyon oluşturmuştur. Kişiyeye özel olarak tasarım yapmaktadır.

Ürettiği yapıtlarda her zaman orijinal malzeme kullanmıştır. Normal boyutta yapılan çalışmalar nasıl aşamalardan geçiyorsa bu mikro yapıtlarda Eskiz çalışmasından başlayıp desen geçirme, renklendirme ve tahrir aşamasından geçmektedir.

Şekil 22 de görülen örnekte Osmanlı dönemi Atlı Süvari resmedilmiştir. Savaroski taşlar mihlama yöntemi ile mercimek üzerine sabitlenmiştir. Her zamanki gibi guaj boyular kullanılarak yapılmış özgün bir çalışmadır (Şekil 22).

Şekil 22: Mercimek Tanesi Üzerinde savaroski taşlar ve Atlı Savaşçı (Necati KORKMAZ Arşivi)

Necati KORKMAZ Mercimek tanesi üzerine yaptığı Gubari Hat yapıtlarında is mürekkebi kullanmıştır. Bu yapıtlarda yazı tekniği olarak bir çeşit kullanılmamıştır. Etrafında ise Tezhip desenleri özgün olarak bordür oluşturmuştur (Şekil 23).

Şekil 23: Gümüş kaplama Vav Harfi (Necati KORKMAZ Arşivi)

Mercimek tanesi üzerine Sülüs yazı tekniğiyle, is mürekkebi ile orijinal kamyş kullanılarak yazılmış ‘‘Hiç’’ kelimesi Şekil 24’de gör÷lmektedir.

Şekil 24: Mercimek Tanesi Üzerine Gubari ‘‘Hiç’’ yazılı kolye (Necati KORKMAZ Arşivi)

Mercimek tanesi üzerine guaj boyalar ve altın kullanılarak nakşedilmiş “Karanfil” motifi Şekil 25’de görülmektedir.

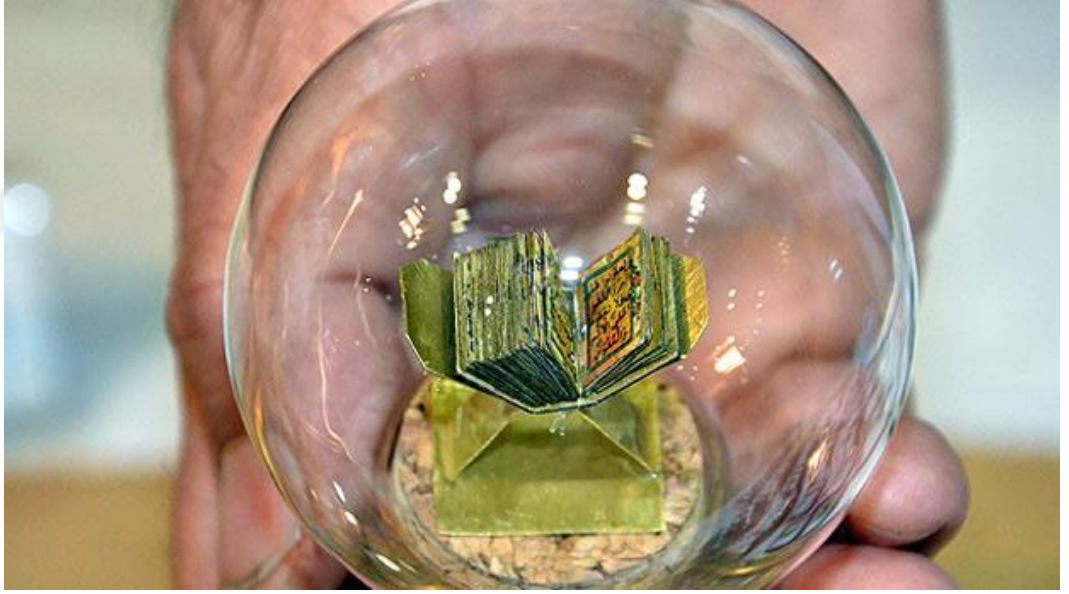

Şekil 25: Mercimek Tanesi Üzerine yapılmış Karanfil Motifli kolye (Necati KORKMAZ Arşivi)

5.1.4. Necati KORKMAZ'ın Gubari Hat Çalışmaları

Oldukça zorlu bir süreç sonunda 0,98 santimetreye 1,3 santimetrelilik ebatta Kur'an-ı Kerim'i en ince ayrıntısına kadar yazmayı başarmıştır. Yapıtı yalnızca büyüteçle okunabilen sanatçı bu yapıtı nasıl yaptığını şöyle anlatmaktadır.

"Bir ilki gerçekleştirerek, dünyanın en küçük el yazması Kur'an-ı Kerim'ini yazdım. Dünyada bundan daha küçüğü yok. Yaklaşık 1,5 yıl sonunda yaptığım bu yapıt, çok ince işçilikli bir çalışma oldu. En ince ayrıntısına kadar yazdım. Sayfaların etrafında tezhipleri var. Altın varaklarla ayetlerin arasını yaldızladım. Yani; büyük boy bir Kur'an-ı Kerim'de neler varsa hepsini tek tek uyguladım. Yapıtımı 'aharlı' denilen kağıda tilki bıyığının tek bir kılıyla yazdım. Kullandığım bu fırçayı kendim geliştirdim. Ayrıca el yapımı 'is mürekkebi' kullandım. İlk cildi tamamladım. Bitmesi için birkaç cilt kaldı (Şekil 26).

Şekil 26 : Gubari Hat ile yazılmış Kur'an'ı Kerim (Necati KORKMAZ Arşivi)

Gubari hat sanatında belirli kurallara bağlı kalarak gözle görülemeyecek kadar küçük ölçekte yazmak gerektiğini belirten sanatçımız Klasik Türk hat sanatının en büyük yapıtlarından 25'ini yarım mercimek tanelerinin üzerine işlemiştir (Şekil 27).

Şekil 27 : Yarım Mercimek tanesi üzerine Gubari Hat, Necati KORKMAZ (Gezer, 2015)

Mercimek tanesi üzerine is mürekkebi ile yazılmış ‘‘Allah’’ lafzı. Bu çalışmada da yazı arap zamkı ile sabitlenmiştir (Şekil 28).

Şekil 28 : Mercimek tanesi üzerine Allah lafzı (Necati KORKMAZ Arşivi

Şekil 29’ da, mercimek tanesi üzerine is mürekkebi ile yazılmış ‘‘Hiç’’ kelimesi gör÷lmektedir.

Şekil 29: Mercimek Tanesi üzerine yazılmış ‘‘Hiç’’ kelimesi (Necati KORKMAZ Arşivi)

Şekil 30' de mercimek tanesi üzerine is mürekkebi ile yazılmış Sülüs ‘‘Aleyke Avnullah’’ kelimesi görülmektedir.

Şekil 30 : Mercimek Tanesi üzerinde Gubari Alayke Avnullah (Allah'ın Yardımı Üzerine Olsun) yazısı (Necati KORKMAZ Arşivi

Necati KORKMAZ Gubari Hat çalışmalarını şu şekilde özetliyor:

"Boyasından fırçasına ve kağıdına her malzemeyi kendiniz üretmelisiniz. Avrupa'dan veya başka bir yerden getiremiyorsunuz, tabiattan topluyorsunuz. Sanayi ürünü bir fırça ile benim yazdığım yazıyı yazamazsınız. Mutlaka doğadan diken, kıl ve benzeri parçaları bulmanız gerekiyor. Çok zevkli bir sanat. Bir şey ürettiğinizde kendinizi özel hissediyorsunuz. Yaptığınız eseri sergilediğiniz zaman, hayretle bakıyorlar, inanamıyorlar. 'Bunu bir Türk yapmış olamaz' diyenler de oluyor ama Allah'a şükür biz yapıyoruz." cümlesiyle gururunu dile getirmektedir.

Yapılan eserler mikroskop altında görülmektedir (Şekil 31).

Şekil 31 : Mikroskop altında yapıtları incelerken (Gezer, Ağustos 2015, İstanbul)

Şekil 32’de sanat yapıtlarının çıplak gözle görüntüsü verilmiştir.

Şekil 32 : Mercimek Tanesi üzerine Gubarı yazıların çıplak gözle görülen hali (Gezer, Ağustos 2015, İstanbul).

5.1.5. Necati KORKMAZ'ın Sufi Kültürüne Ait Çalışmaları

Türk İslam kültürünün önemli yapı taşlarından biri olan tasavvuf kültürüne ait bu araçların tekrar gün yüzüne çıkarılmasını ve yeni nesillere aktarılması gayesi ile bu alanda sanatsal faaliyetler yapmaya başlamıştır.

5.1.5.1. Mütteka

Sözcük anlamı Arapçada dayanak, destek olan mütteka Sufi kültürünün en önemli objelerinden biridir ve birçok tarikat dervişleri tarafından kullanılmıştır. Örneğin: Mevlevi dervişleri bin bir günlük çile döneminin (bu dönem seyri-ü suluk olarak adlandırılır) en zor bölümü olan 40 günlük erbain çilesi döneminde kendilerini ibadete verdikleri için fazla yemek yemezler, fazla su içmezler ve uzanıp uyumazlardı. Nefsin terbiyesine dayanan bu dönemde çilehanedeki odasında çile çekmekte olan derviş, uykusu geldiğinde uzanıp yatamadığı için müttekanın hilal kısmına alnını dayayıp uyku halini geçiştirirmiş (Şekil 33)

Şekil 33 : Mütteka ve kullanım şekli (Necati KORKMAZ Arşivi)

Dervişlerin yanlarından ayırmadıkları mütteka çok değişik alanlarda kullanılmıştır. Müttekanın bir başka adı da tefekkür bastonudur. Tefekkür derin düşünce anlamına gelir. Kuran dinlerken, ilahi dinlerken yere bağdaş kurup oturan dervişler müttekanın hilal biçimindeki baş kısmına alınlarını dayarlar ve derin düşünceye dalıp dünyevi meselelerden uzaklaşırlarmış. Çok çeşitli tarz ve biçimlerde yapılan müttekanın estetik görünümüne de çok dikkat edilir, üzeri çeşitli nakışlar, ayetler ve güzel sözlerle süslenirmiş. Bu süslemeler ve yazılar müttekanın yapıldığı malzemenin özelliğine göre değişiklik gösterip, müttekanın üzeri gümüş kakmalarla süslenip, yakmak suretiyle de yazılar ve ayetler yazılmaktaymış (Necati KORKMAZ, Ağustos 2015, İstanbul).

Müttekanın baş kısmı genellikle İslamiyet'in simgesi olan hilal biçiminde yapılırdı. Bu hilal kısım oval oluşundan dolayı, alet çene altına dayanak yapıldığında ya da alın kısmına dayandığında çok rahatlık sağlardı. Uyku gidermek için de derviş hilal kısma rahatlıkla alnını dayayabilirdi. Koltuk altında da kullanılabilen mütteka dervişlerin derin düşünceye daldıkları zaman yana devrilmelerini engellerdi (Şekil 34)

Şekil 34 : Gubari Hatlı Mütteka (Necati KORKMAZ Arşivi)

Dış mekanda kullanılmak üzere hazırlanan mütteka uzun gövdesinin altına yerleştirilen ucu sivri metalle, toprağa saplanıp sabitlenebilirdi. Müttekalar genellikle kılıf içinde taşınırdı. Bu taşıma kılıfları da özenle hazırlanırdı. Deri keçe veya kalın kumaştan yapılan kılıfların üzerleri nakışlarla süslenir, ayetler, hatlar yazılırdı. Kişiyeye özel yapılan müttekalar çeşitli boylarda yapılırdı. Yüzlerce yıllık Anadolu Sufi kültürünün önemli bir parçası olmuş olan “mütteka”nın yapımı yıllar içinde unutulmuştur. Uzun yıllar önce unutulmuş ve kültürümüzün bir parçası olan müttekalar sanatçımız tarafından yeniden gün ışığına çıkarılmıştır.

5.1.5.2. Muin

Bir çeşit müttekadır. Kelime anlamı “yardım edici” demektir. Demirden mamul 3 -3,5 karış uzunluğunda yapılır (Şekil 35).

Şekil 35: Muin örneği (Necati KORKMAZ Arşivi)

5.1.5.3. Teber

Ucu balta biçimli, dervişin yanında taşıyabileceği büyüklükte vahşi hayvanlara karşı korunma amaçlı taşıdıkları küçük baltalardır . Necati KORKMAZ tarafından yapılmış olan teber ve ayrıntısı Şekil 36 ve 37'de görülmektedir.

Şekil 36 : Teber Örneği (Necati KORKMAZ Arşivi)

Şekil 37. Teber, ayrıntı, balta kısmı (Necati KORKMAZ Arşivi)

5.1.5.4. Nefir (Sur)

Genellikle öküz boynuzundan yapılan ve üflendiğinde vahşi hayvanları korkutup kaçırmak için kullanılan borudur. Kelime anlamı ürkütüp kaçırmaktır. Necati KORKMAZ tarafından yapılmış olan nefir Şekil 38'de görülmektedir.

Şekil 38 : Nefir (Necati KORKMAZ Arşivi)

5.1.5.5. Mengüç

Bektaşî tarikatında Dedelerin sağ kulaklarına taktıkları nal biçimli küpedir. Tarikat alametidir (Şekil 39). Necati KORKMAZ tarafından yapılmış olan mengüç Şekil 39’da görülmektedir.

Şekil 39 : Mengüç (Necati KORKMAZ Arşivi)

5.1.5.6. Gayret Kemerı

Birçok çeşidi bulunan bu kemerler tarikat ehlinin o tarikata bağlanmasını ve bağlılığını ifade etmek amacıyla bellerine doladıkları kumaştan veya keçeden mamul kemerlerdir. Necati KORKMAZ tarafından yapılmış olan gayret kemerı Şekil 40' da görölmektedir.

Şekil 40 : Gayret Kemerı (Necati KORKMAZ Arşivi)

5.1.5.7. Şiş

Şiş, Rufailerin¹ kullandığı demirden yapılmış, ucu sivri bir alettir. Necati KORKMAZ tarafından yapılmış olan şiş Şekil 41' de görölmektedir.

¹ Rufailik sekiz asırdan günümüze süregelen sünni bir tarikattır.

Şekil 41: Şiş (Necati KORKMAZ Arşivi)

5.1.5.8. Pazarcı Maşası

Hakkında hiçbir yazılı bilgi bulunmamasına karşın Abdülbaki Gölpınarlı Hocanın araştırmalarında da yer alan ve pazara dergah için alışverişe çıkan Mevlevi dervişlerinin bel kemerlerinde taşıdıkları iki ucu maşa şeklinde sapı kemikten ya da metalden mamul hizmet alametidir. Necati KORKMAZ tarafından yapılmış olan pazarcı maşası Şekil 42' de görülmektedir.

Şekil 42 : Pazarcı Maşası (Necati KORKMAZ Arşivi)

5.1.5.9. Ali Sofrası

Dervişlerin yemek yerken yemeğin altına yaydıkları meşinden mamul etrafında halkalar bulunan ve halkaların içinden geçen ipleri büzdüğünüz zaman çanta şeklini alan gayet pratik bir derviş çeyizidir. Necati KORKMAZ tarafından yapılmış olan Ali sofrasının açık ve kapalı durumu Şekil 43 ve 44’ de görülmektedir.

Şekil 43 : Ali Sofrası Kapalı Hali (Necati KORKMAZ Arşivi)

Şekil 44 : Ali Sofrası Açık hali (Necati KORKMAZ Arşivi)

5.1.5.10. Sebbure Tahtası

Sebbure kelimesi yaz-boz anlamındadır. Öğrencilerin koltuk altlarında taşıdıkları üzerine yazıp çizdikleri tahtadır. Örneği bulunmamaktadır.

5.1.5.11. Şeşpare

Başındaki taştan yapılmış topuzun beş parçası bulunan ve bu topuzun içinden geçen ahşap saptan mamul bir savunma silahıdır . Necati KORKMAZ tarafından yapılmış olan şeşpare Şekil 45' de görülmektedir.

Şekil 45 : Şeşpare (Necati KORKMAZ Arşivi)

5.1.5.12. Cilbend

Dervişlerin kemerlerine taktıkları ve içine günlük kullanım malzemelerini koydukları deriden mamul küçük çantlardır. Çoğunlukla Bektaşî fukaraları tarafından kullanılmıştır. Örneği bulunmamaktadır.

5.1.5.13. Zerdeste

Otururken koltuk altına destek yapılan ahşaptan yapılmış, ucu kıvrık kısa bastondur. Necati KORKMAZ tarafından yapılmış olan zerdeste Şekil 46' da görülmektedir.

Şekil 46 : Zerdeste (Necati KORKMAZ Arşivi)

5.2. NECATİ KORKMAZ'IN ÖNE ÇIKAN YAPITLARI

Necati KORKMAZ, 35 yıl boyunca ülkesini ve sanatını uluslararası düzeyde iyi bir şekilde temsil etmiş ve ender Türk Mikro Heykel sanatçılarından. Doğal objelere bir anlam katan sanatçı çalışmalarında kullanmış olduğu ilginç malzemeler ile olağanüstü bir görüntü sergilemenin dışında, yapıtlarında özgün ve derin bir duygu uyandırmaktadır. KORKMAZ, yapıtlarını 1982- 2017 yılları arasında oluşturmuştur. Bu yapıtlar mercimek tanesi üzerine Gubari hat ve minyatürler olup Şekil 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56 ve 57'de görülmektedir.

Şekil 47 : Mercimek Tanesi üzerine Minyatür (Necati KORKMAZ Arşivi)

Şekil 48: Mercimek Tanesi üzerinde Atlı Süvari (Necati KORKMAZ Arşivi)

Şekil 49 : Mercimek Tanesi üzerinde Kuşlar Minyatürü (Necati KORKMAZ Arşivi)

Şekil 50 : Mercimek tanesi üzerinde Mevlana Minyatürü (Necati KORKMAZ Arşivi)

Şekil 51 : Mercimek Tanesi üzerinde Atlı Asker (Necati KORKMAZ Arşivi)

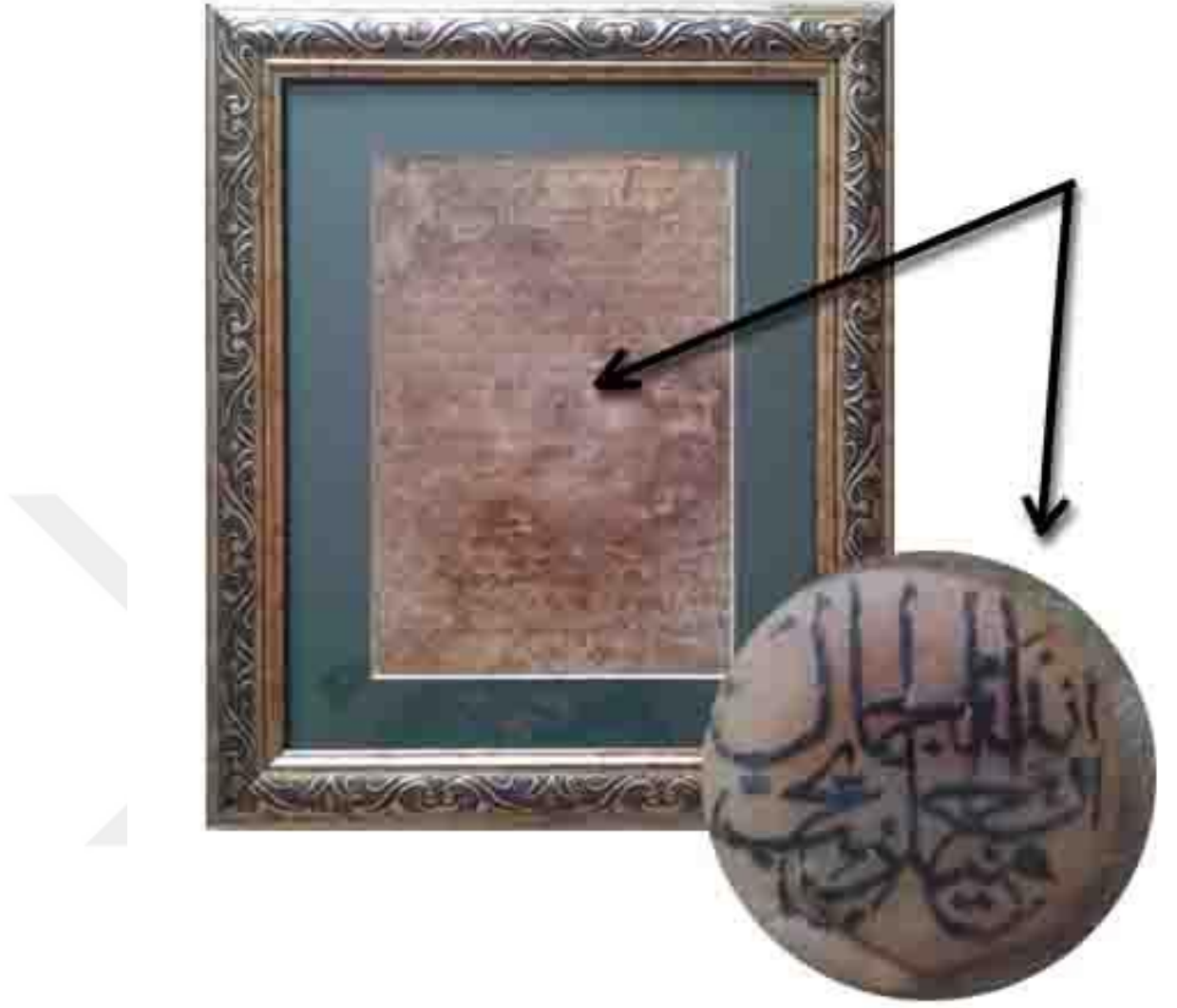
Şekil 52 : Mercimek Tanesi Üzerinde Dağ Keçisi Minyatürü (Necati KORKMAZ Arşivi)

Şekil 53 : Çınar yaprağına yapıştırılmış mercimek tanesi üzerinde Gubari Beyit (Necati KORKMAZ Arşivi)

Şekil 54 : Mercimek tanesi üzerinde Gubari Hat (Necati KORKMAZ Arşivi)

Şekil 55 : Mercimek tanesi üzerinde Gubari Hat (Necati KORKMAZ Arşivi)

Şekil 56 : Mercimek tanesi üzerinde Gubari Hat, Aleyke Avnullah (Necat KORKMAZ Arşivi)

Şekil 57 : Mercimek tanesi üzerine Gubari Hat'lı Kolye (Necati KORKMAZ Arşivi)

Şekil 58 de görülen örnekte yarım bakla tanesi üzerine 99 Esmâ yazılmıştır. Bu yapıtta da yine is mürekkebi kullanılmış ve altın ile süslemeler yapılmıştır. Necati KORKMAZ bu çalışmasını tilki bırığından yaptığı fırçası ile yazmıştır (Şekil 58)

Şekil 58: Yarım bakla tanesi üzerinde Esmâ ül Hüsna (Necati KORKMAZ Arşivi)

Necati KORKMAZ yapıtlarını oluştururken hep özgün tasarımlar kullanmıştır. Mercimek tanesi üzerine arap zamkı ile perdah yapıp üzerine is mürekkebi ile Gubari hat yazılmış ve guaj boyalar ile de minyatürler yapılmıştır (Şekil 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65).

Şekil 59 : Hat Levha üzerine yapıştırılmış Gubari Hatlı mercimek tanesi (Necati KORKMAZ Arşivi)

Şekil 60 : Mercimek Tanesi Üzerinde Semazen (Necati KORKMAZ arşivi)

Şekil 61 : Mercimek tanesi üzerinde Semazen, Kolye (Necati KORKMAZ arşivi)

Şekil 62 : Mercimek tanesi üzerinde “ Vav ” (Necati KORKMAZ arşivi)

Şekil 63 : Mercimek tanesi üzerinde Minyatür (Necati KORKMAZ arşivi)

Şekil 64 . Mercimek tanesi üzerinde kuşlar Minyatürü (Necati KORKMAZ Arşivi)

Şekil 65 : Mercimek tanei üzerinde Turna Kuşları Minyatürü (Necati KORKMAZ

Şekil 66’da görülen sakal tarağı, ağaçtan yontularak yapılmış olup Gubari hatlı mercimek taneleri ile süslenmiştir ve Sufi kültürüne ait eşyalardandır.

Şekil 66 : Mercimek taneleri ile süslenmiş ‘‘Sakal Tarağı’’ (Necati KORKMAZ Arşivi)

Ağaçtan yontularak yapılmış ve üzerine de yakma tekniği ile süslemeler yapılmış okuma çubukları (Şekil 67).

Şekil 67 : Okuma Çubukları (Necati KORKMAZ arşivi)

Şekil 68’de sanatçıya ait özgün bir tasarım olan ney kılıfı görülmektedir. Ham keçe kullanılarak yapılmış derviş figürlü olan ney kılıfı sanatçının orijinal yapıtlarındandır.

Şekil 68 : Keçeden yapılmış Ney Kılıfı (Necati KORKMAZ arşivi)

Necati KORKMAZ ahşap yontu işlerinde de oldukça maharetlidir. Şekil 69'da Necati KORKMAZ tarafından yapılmış olan kaşağı görülmektedir..

Şekil 69 : Kaşağı (Necati KORKMAZ arşivi)

Bir mikro heykel örneği; Necati KORKMAZ tarafından porselenden yapılmış olan gerçek bir ağaç parçası üzerinde salıncakta sallanan kız çocuğu Şekil 70' de görölmektedir.

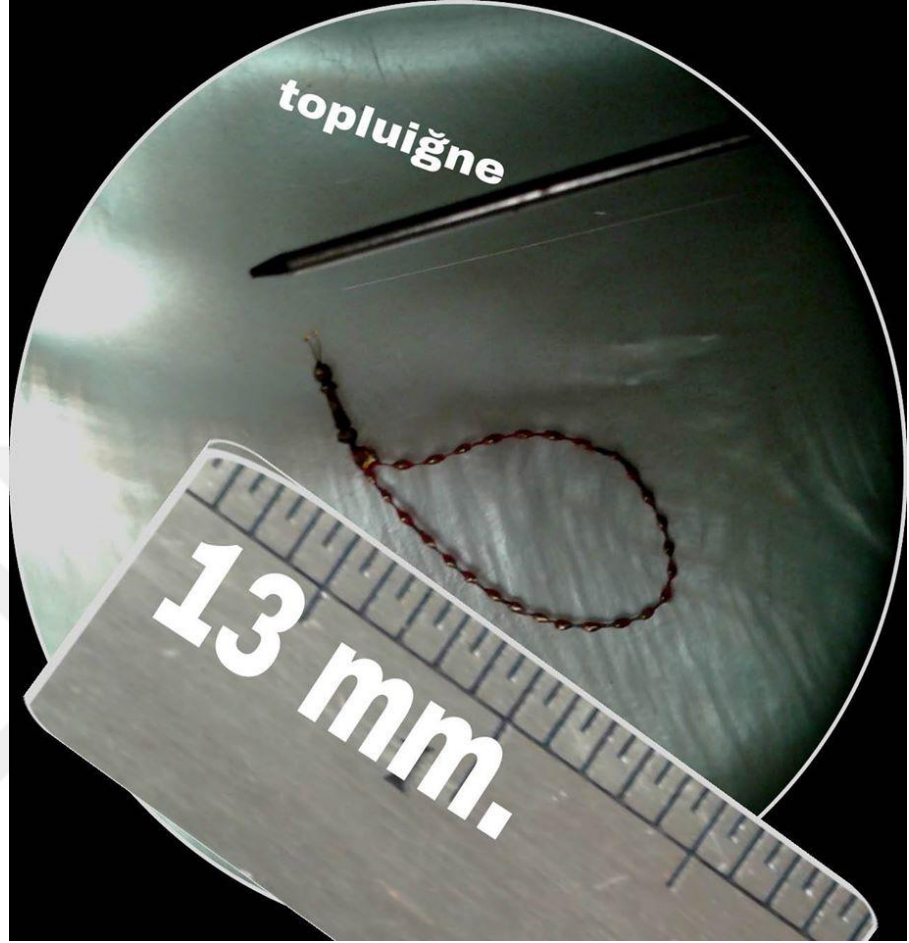
Şekil 70 : Mikro heykel, Salıncakta sallanan çocuk (Necati KORKMAZ Arşivi)

Bir mikro heykel örneği; Necati KORKMAZ tarafından yapılmış olan yaprak bitlerinin nükleer karşıtı mitingi şekil 71' de görölmektedir.

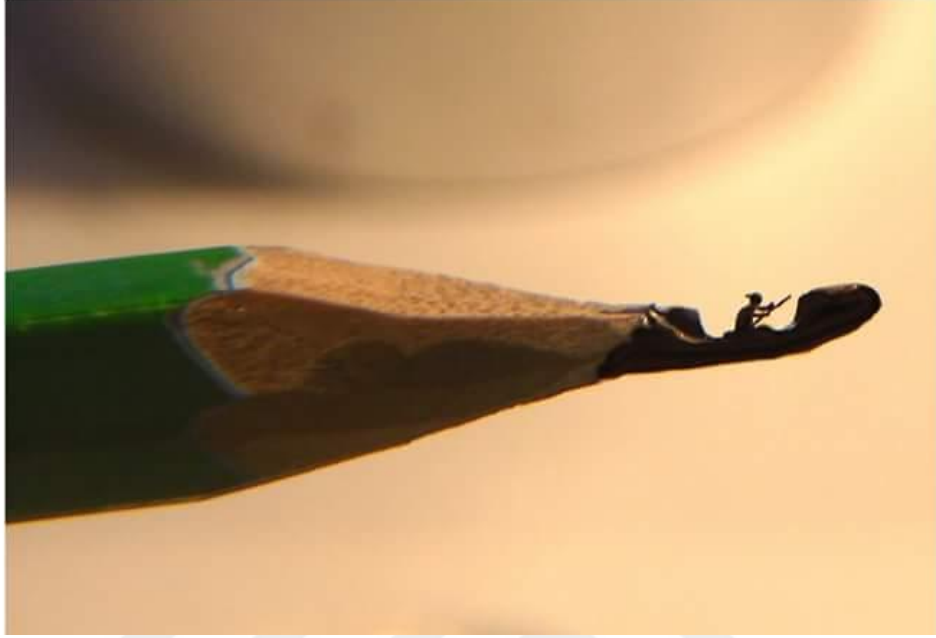
şekil 71 : Yaprak Bitlerinin Nükleer Karşıtı Mitingi, Mikro heykel, (Necati KORKMAZ arşivi)

Bir mikro heykel örneği; Necati KORKMAZ tarafından yapılmış olan tamamı 13 mm uzunluğunda bir kehribar tespilh Şekil 72' de görölmektedir.

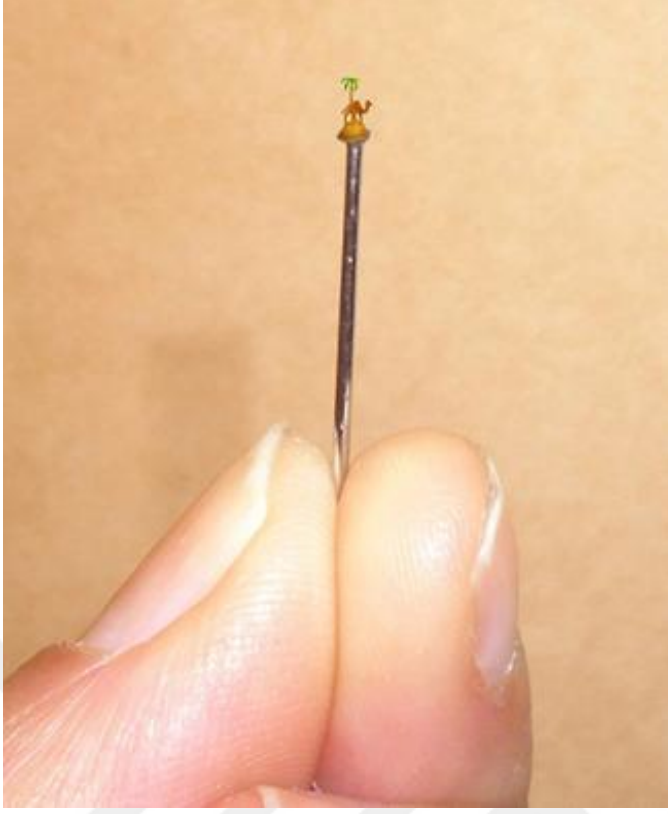
Şekil 72:.. Kehribar Tespilh (Necati KORKMAZ arşivi)

Bir mikro heykel örneği; Necati KORKMAZ tarafından kurşun kalem ucuna yontularak yapılmış olan kalem ucunda Kızılderili Şekil 73' de görölmektedir.

Şekil 73 : Kalem Ucunda Kızılderili (Necati KORKMAZ arşivi)

Bir mikro heykel örneği; Necati KORKMAZ tarafından yapılmış olan topluiğne başında incir çekirdeği üzerinde deve ve hurma ağacı heykelinin orijinal boyutta göröntüsü Şekil 74' de görölmektedir. Bu eser porselenden yapılmıştır.

Şekil 74: Topluğne başında incir çekirdeği üzerinde deve ve hurma ağacı (Necati KORKMAZ Arşivi)

Bir mikro heykel örneği; Necati KORKMAZ tarafından gerçek bir böcek kullanarak yapılmış “Haberci Böcek” heykeli şekil 75’ de grlmektedir.

şekil 75 : Gerçek bir böcek ile yapılmış “Haberci Böcek” (Necati KORKMAZ arşivi)

6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Necati KORKMAZ Gubari Hat Sanatı ve Mikro Heykeller dalında eğitici, araştırmacı ve yetenekli sanatçıdır. Uluslararası bir üne sahiptir. Necati KORKMAZ Kültür Bakanlığı'ndan da tescillenmiş ilk ve tek Micro Heykel sanatçısıdır. Sanatçı için önemli olan Türk El Sanatlarının geleceğe aktarılmasını sağlayan ve bu geleneği sınırlarının dışına çıkarabilen yapıtlar ve sanatçılar yetiştirmektir. Sanat anlayışının temelinde geçmişin izlerini unutmadan yeni yapıtların üretimi yer almaktadır.

Yapıtlarında bir önceki çalışmalarına göre farklı teknik ve yöntemlerle ilerlemeye devam etmiştir. Sanatçı genellikle yapıtlarında deneme yanılma yolunu kullanmış ve farklı tasarımlar ortaya çıkarmıştır. Sufi kültürlerine olan ilgisi ve bu kültüre ait eşyaları tekrar gün yüzüne çıkarıp üretmesine vesile olmuştur. Bununla birlikte farklı materyallerden faydalanarak Mikro heykelleri farklı bir tasarımla oluşturmuştur. Oluşturduğu mikro heykeller ile ufkunun genişliğini görmemizi sağlamıştır.

Necati KORKMAZ, yapıtlarıyla Türk sanatında ön plana çıkmayı başarmış bir sanatçımızdır. Alaylı bir sanatçı olan KORKMAZ'ın yapıtlarında özgün renk, özgün tasarım, sadelik ve boyutluluk karakteristik özellikleri saptanmıştır. Ayrıca yetenekli ve kendini sürekli yenileyen bir Mikro Heykel sanatçısı olduğunu, ortaya koyduğu her yapıtında kanıtlayan sanatçının büyük yankı uyandırmış çalışmalarından biri olan Gubari Kuran-ı Kerim ile başarısının ne denli zor olduğunun sonucuna varılmıştır. Necati KORKMAZ uçsuz bir hayal gücü ile gördüğü bütün materyalleri nasıl değerlendirebilirim, nasıl farklı çalışmalar yapabilirim düşüncesi ile dünya turlarına çıkmış, hem yapıtlarını diğer ülke inanlarına göstermiş hem de bilgi ve tecrübelerini arttırmıştır.

Yaptığı sergiler sayesinde bu ilginç ve hayranlık uyandıran Mikro heykeller ve Gubari hat sanatını uyguladığı mercimek taneleri üzerine yazılmış yazı örneklerini sanatsever insanlara ulaştırmıştır.

Necati KORKMAZ'ın en büyük amacı Türk sanatlarının unutulup kaybolmasını önlemek, içimizdeki sanat sevgisinin körelmesini engellemeye çalışmaktır.

Dünyada bu sanatla meşgul olan üç adet sanatçı vardır. Bunlardan ilki ve bu sanatın yaratıcısı Ukraynalı William Willard oldukça büyük bir emek ve sabır isteyen Mikro heykel çalışmalarına mutsuz olduğu ilkokul çağlarında başlamıştır. “Okulda mutsuz olunca fantezi dünyasına çekildim. İşe de bahçedeki küçük karıncalar için evler yaparak başladım” diyerek çalışmalarını özetlemektedir. Günümüzün en iyi mikro heykel sanatçısıdır. En küçük örnekleri kendisi yapmaktadır. Bir diğer sanatçı ise Bosna Hersek'in kuzeyindeki Tuzla şehrinde, kaleme yaptığı figürlerle tanınan heykeltıraş Jasenko Djordjevic Kurşun kalemi oyarak farklı şekil ve figürlerle mikro çalışmalar yapmaktadır.

Necati KORKMAZ ve diğer sanatçılar bu mikro akımın ilk öncüleridir. Ülkemizi en iyi şekilde temsil eden sanatçımız edebi alanda da çalışmalar yapmaktadır. Sanatsal çalışmalarının yanında aynı zamanda yazar kimliği de olan sanatçımızın yayınlanmış olan kitapları şunlardır.

Mehmet Rauf Efendi ve Hüsn'ü Aşk, İhtilalin Dayak Sesleri, Amerika'nın Yerli Ruhu, Selçuklularda ve Osmanlılarda Tekke Sanatları, Meraklısına Propaganda Yöntemleri yayınlanmış eserleridir.

Bilindiği gibi eski sanatçılarımız sanat anlayışlarını, çalışma yöntemlerini, uğraştıkları sanata ne gibi yenilikler getirdiklerini anlatan yapıtlar bırakmadıkları gibi eleştiri gibi bir kavram olmadığından sanat yapıtlarının geçirdiği evreleri de gösteren çalışmalar bulunmamaktadır. Ayrıca sanatçıların anılarını yazmamaları bu alandaki çalışmalarını güçleştiren önemli bir eksikliklerdir. Sanat ile ilgili her şey sanatçının kafasının içindedir ve sanatçının ölümüyle yok olup gitmiştir. Doğal olarak öğrencilerine aktardıkları bilgiler kuşaktan kuşağa aktarılmış ve günümüze kadar gelmiştir. Ancak Gubari Hat Sanatı ile ilgilenen pek kimsenin olmaması bu sanatımızı neredeyse unutturmuştur. Necati KORKMAZ uğraştığı Gubari hat sanatı dalında bu sanatın hem ustası, hem de öğrencisi olmuş kendi sınırlı olanakları ile yapıtlar vermeyi sürdürmekte ve sanatını sürdürmek isteyen özverili öğrenciler yetiştirmeyi hedeflemiştir.

KAYNAKLAR

a. Kitaplar

ACAR, M. Şinasi: Türk Hat Sanatı, A.Ş. Kültür Yayınları, İstanbul, 1999.

ALPARSLAN, Ali: Osmanlı Hat Sanatı Tarihi, I. Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, Kasım 1999.

AYVAZOĞLU, Beşir: Geleneğin Direnişi, Ötüken Yayınları Nr.319, İstanbul, 1997.

DERMAN, M. Uğur: Türk Hat Sanatının Şaheserleri, I. Baskı, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ocak 1982.

..... :İslam Sanatında Türkler, 2.Baskı, Yapı ve Kredi Bankası Kültür Hizmeti, Mayıs 1982.

ÖZÖNDER, Hasan: Ansiklopedik Hat ve Tezhîb Sanatları Deyimleri, Terimleri Sözlüğü, 1. Baskı, Konya, 2003.

RADO, Şevket: Türk Hattatları, Yayın Matbaacılık, İstanbul, 1982.

SERİN, Muhittin: Hat Sanatı Ve Meşhur Hattatlar, Kubbealtı Neşriyat Nr. 68, İstanbul, 1999.

YAZIR, Mahmud Bedreddin: Medeniyet Âleminde Yazı Ve İslam Medeniyetinde Kalem Güzeli, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1981.

ROSARİO Guillermo, Brief Introduction to the History of Sculpture in Mexico

b. Makaleler

AKTAN, Ali: “Arap Yazısının Doğuşu, Gelişmesi Ve İslam Yazısı Haline Gelmesi”, İslami Araştırmalar Dergisi, c.II, sayı: 6, (6 Ocak 1988), s.62-67.

ALPARSLAN, Ali: “Türk Dünyasında Hat Sanatı”, Türkler Ansiklopedisi, c.XII, Ankara, 2002, s.266-273.

----- : “İslam Yazı Sanatı”, Doğuşundan Günümüze Büyük İslam Tarihi Ansiklopedisi, c.XIV, Çağ Yayınları, İstanbul, 1992,s.441-468.

----- : “ Türk Hat Tarihi”, Doğusundan Günümüze Büyük İslam Tarihi Ansiklopedisi, c.XIV, Çağ Yayınları, İstanbul, 1992, s. 479-496.

----- : “Osmanlı Hat Sanatının Gelişmesi Ve Bunun Nedenleri”, Osmanlı, c.IX, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999, s.35-42.

ARBAŞ, Hamit: “Mevlevi Sanatçılar”, Osmanlı, c. XI, Ankara, 2002, s.93-99

DEMİRÖZ, Şule: 2017. Mikro Art: İğne Deliğindeki Sanat. <http://www.brandlifemag.com/mikro-art-igne-deligindeki-sanat/>, Er. Tar: 01.06.2017

DERMAN, M. Uğur: “Hattat”, DİA, c. XVI, İstanbul, 1997, s.493-499.

----- : “ Hasan Rıza Efendi”, DİA, c. XVI, İstanbul, 1997, s.344-346.

----- : “ Hat”, DİA, c. XVI, İstanbul, 1997, s.427-437.

----- : “Medresetü'l-Hattatin”, D_A, c. XXVIII, Ankara, 2003, s.341-342.

----- : “Osmanlı Türklerinde Hat Sanatı”, Osmanlı, c. XI, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999, s.17-25.

----- : “Osmanlı'da Hat Sanatı”, Osmanlı Devleti Ve Medeniyeti Tarihi, ed: Ekmeleddin İhsanoğlu, c.II, IRCICA, İstanbul,1998, s.481-234

ERBAŞ, Aynur: “Yakın Geçmişimizde Hat Sanatı Eğitimi”, Kamu Kurum Ve Kuruluşlarla Orta Öğretimde, Üniversitelerde El Sanatlarına Yaklaşım Ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri (18-20 Kasım 1992, İzmir), TTK Basımevi, Ankara, 1994, s. 147- 150.

ERGÜN, Mustafa: “Ders Programları Ve Ders Kitapları Tarihi I (Medreselerde Okutulan Dersler ve Ders Kitapları), A.K.Ü Anadolu Dil-Tarih Ve Kültür Araştırmaları Dergisi I, Afyon, 1996, s.7-37

SERİN, Muhittin:“Mesk (Hat)”, DİA, c.XXIX, Ankara, 2004, s.372-374.

SEVİM, Sibel, SEVİM, Cemalettin, YILDIRIM, Öznur, “Mayalardan Günümüze Meksikada Seramik ve Seramik Heykel Sanatı Üzerine Bir Değerlendirme”. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi Journal of the Fine arts Institute (GSED), Sayı/Number 33, ERZURUM, 2014, 162-175.

TÜFEKÇİOĞLU, Abdülhamit: “Osmanlı Döneminde Hat Sanatı”, Türkler Ansiklopedisi, c. XI, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 43-51.

----- : “Tarihte Ve Günümüzde Hat Sanatının Öğretim Metotları”, 2000’li Yıllarda Türkiye’de Geleneksel El Sanatlarının Sanatsal, Tasarımsal Ve Ekonomik Boyutu Sempozyumu Bildirileri, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1999, s.269-278.

c. Video Linkleri:

KANAL24 - Necati KORKMAZ ve mikroskobik heykeller

<http://www.youtube.com/watch?v=enLSmYAYueo> , Er. Tar. 05.01.2014

KANAL 7 - 30 heykel 3 santimetre karede

<http://www.youtube.com/watch?v=PtQefz1OWQ> , Er. Tar. 13.01.2014

TRT1- Gözle görülemeyen güzellikler

<http://www.youtube.com/watch?v=Zp0wcGCuaZI> , Er. Tar. 02.03.2014

ANADOLU AJANSI- Dünyanın en küçük Kuran-ı Kerim’i – Konya Mevlana Kültür Merkezi-Şeb-i Arus

<http://www.youtube.com/watch?v=Mps5SGeuIJY> , Er. Tar. 19.07.2015

TRT - BELGESEL - SIRADIŞI (Sanatçı hakkında belgesel)

<http://www.youtube.com/watch?v=c8phFplk71g> , Er. Tar. 20.07.2015

TGRT HABER- Necati KORKMAZ’ın topluluğuna başında Mevlana Müzesi Çalışması

http://www.youtube.com/watch?v=us1qW_HUCt8 , Er. Tar.28. 04.2016

TRT 1 – HABER

http://www.youtube.com/watch?v=s_EuZUum1Uw , Er. Tar. 02.05.2016

TRT-1 Dünyanın en küçük Kuran-ı Kerim'i Pendik te sergileniyor.

<http://www.youtube.com/watch?v=vv23o2mDTCc> , Er. Tar. 07.05.2016

SÖZCÜ TV- Dünyanın en küçük Kur'an-ı Kerim'i

<http://www.youtube.com/watch?v=ejVFBfe2i8> , Er. Tar. 09.05.2016

<http://www.etkinlikistanbul.net/mikroskobik-heykeller-sergisi.html> , Er.
Tar.09.05.2016

http://www.dailymotion.com/video/xu5nvb_gozle-gorulmeyen-mikroskobik-heykeller_news , Er. Tar. 13.06.2016

ÖZGEÇMİŞ

1982 Isparta doğumludur. Lise eğitimini Isparta Şehit Ali İhsan Kalmaz lisesinde tamamlamıştır. 2006 yılında Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk El Sanatları Tezhip Anasanat Dalı Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlamıştır. Başbakanlık Devlet Arşivleri, Osmanlı Arşivleri'nde staj çalışmalarını yürütmüştür. 2014'de Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı'nda Yüksek Lisans Eğitimine başlamıştır.

Isparta Belediyesi Sanat ve Meslek Edindirme Kurslarında kurucu usta öğretici olarak Tezhip, Minyatür Dersleri vermiştir. Daha sonra eşinin iş durumlarından dolayı İstanbul' da yaşamaya başlayıp sanat eğitmenliğine bir müddet burada daha sonra ise Malatya da devam etmiştir. Birden çok kursiyer yetiştirmiş ve sergiler açmıştır. Daha sonra tekrar Isparta da Süleyman Demirel Üniversitesi Gönen MYO'nda ve Teknik Bilimler MYO'nda ücretli öğretim görevlisi olarak akademik alanda tecrübe sağlamıştır.

Halen sanat çalışmalarına Isparta da devam etmektedir. Evli ve iki çocuk annesidir.